

Ronde Tafel

“Naar een circulaire stad: hoe maak je er een succes van?”

Een initiatief van:

vito

möbius

business consulting. profoundly different.

Maandag 8 juni 2020

9U – 13U

Digitaal ipv in de oude stadsbibliotheek van Mechelen

Met medewerking van:

Welkom!
Steven Bauwens
Lead publieke sector bij Möbius

Een initiatief van:

Ronde Tafel

“Naar een circulaire stad: hoe maak je er een succes van?”

9u00 Verwelkoming - **Steven Bauwens** (lead publieke sector bij Möbius)

9u05 Pretopia, stad van de toekomst - **Stefaan Vandist** (zelfstandig toekomstverkener)

9u35 Wat is een circulaire stad of gemeente en welke rol kunnen lokale besturen spelen in de realisatie ervan?

– **Helen Versluys** (Business consultant circulaire economie Möbius) & **Karl Vrancken** (research manager sustainable materials VITO)

10u00 Hoe doet gemeente Leiden het? – **Frouke Pieters** (opgavemanager Circulaire Economie gemeente Leiden)

10u25 Het beleidskader voor een circulaire economie – **Elke De Taeye** (VVSG) & **Elmar Willems** (Vlaanderen Circulair)

10u45 Pauze

Circulaire economie als hefboom voor ontwikkelingen op lokaal niveau:
inspirerende getuigenissen vanop het terrein en ervaringsuitwisseling

11u00 Workshop 1

12u00 Workshop 2

13u Einde

Een initiatief van:

Pretopia, stad van de toekomst

Stefaan Vandist

Een initiatief van:

Pretopia

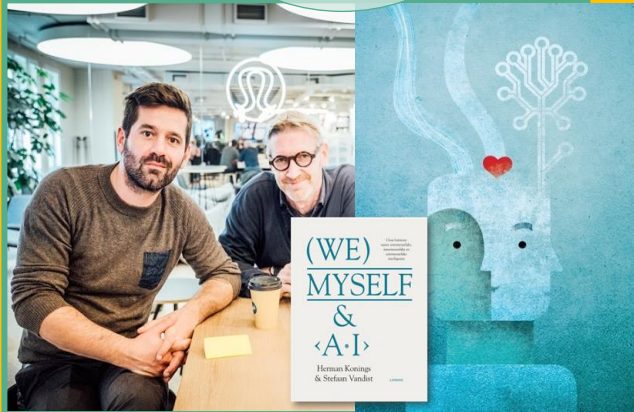
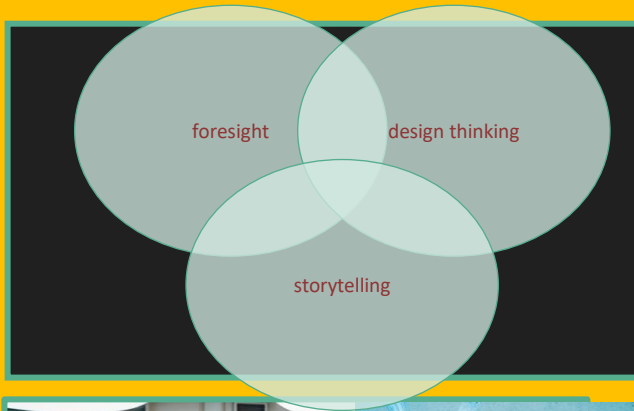
2020 – 2030

The Decade of Delivery

Stefaan Vandist

Digitale Ronde Tafel - Naar een circulaire stad | Möbius, VITO, VVSG & Circular
Flanders | 8 juni 2020

day two

Reinvent your Business

What if COVID-19 is a reset-button to future-proof your business?

With Day Two we offer you an instant creative business lab. In only four days, we embrace your strategic challenges and come up with a creative business solution. This solution is not only prototyped, but also tested by your audience.

Best of all: we can do that in only four days.

Ask your demo

Digitale Ronde Tafel | Möbius, VITO, VWSG, Circular Flanders
<http://stefaanvandist.eu> | @stefaanvandist

Glimps.bio

Digitale Ronde Tafel | Möbius, VITO, VWSG, Circular Flanders
<http://stefaanvandist.eu> | @stefaanvandist

Nature 2.0

Distributed Autonomous Organisations (DAO'S)

60%

wereldbevolking in 2050 (WHO)

3%

Aardoppervlak

85%

BNP (The World Economic Forum)

75%

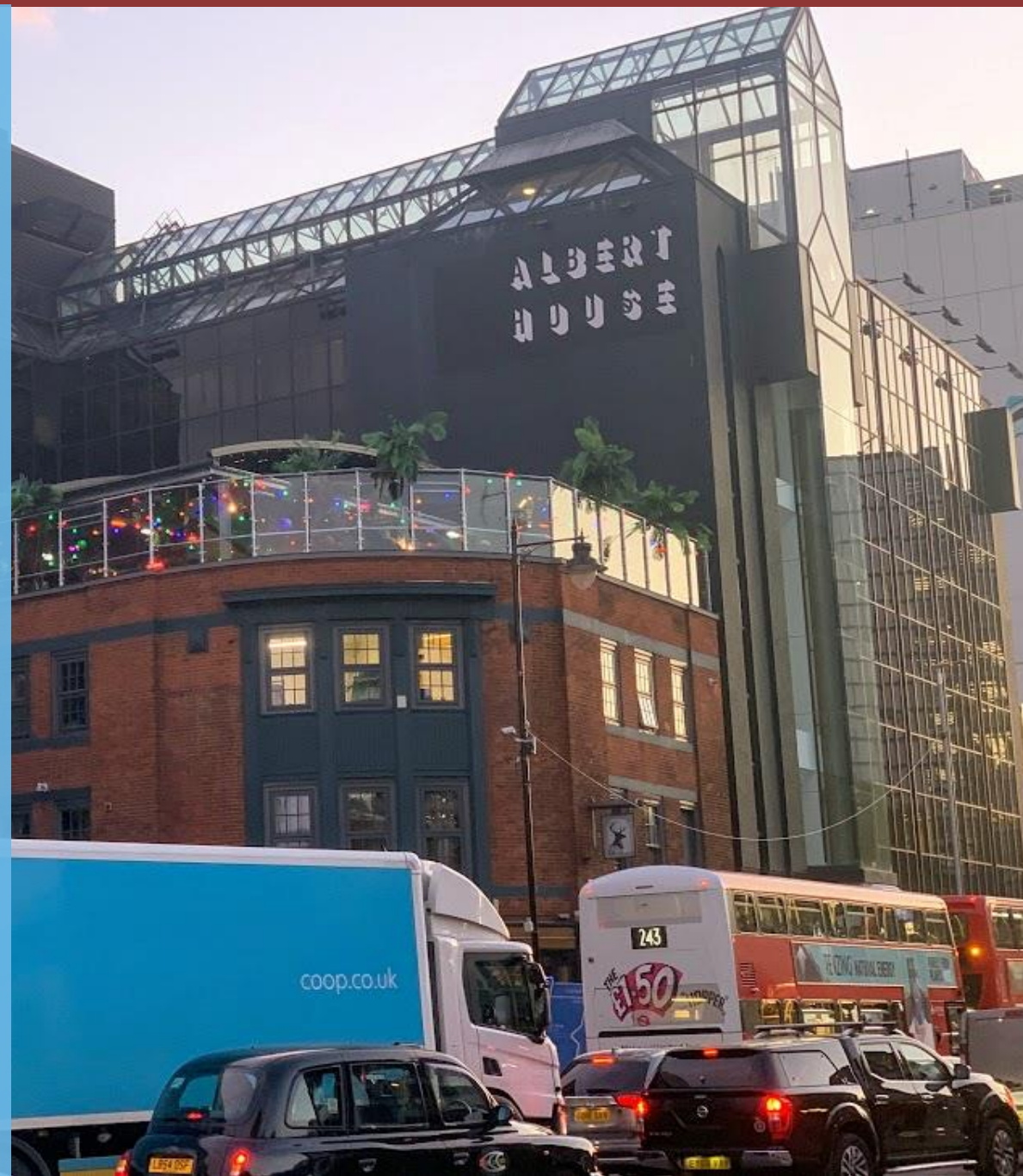
Consumptie natuurlijke grondstoffen

60-80%

Broeikasgassen

50%

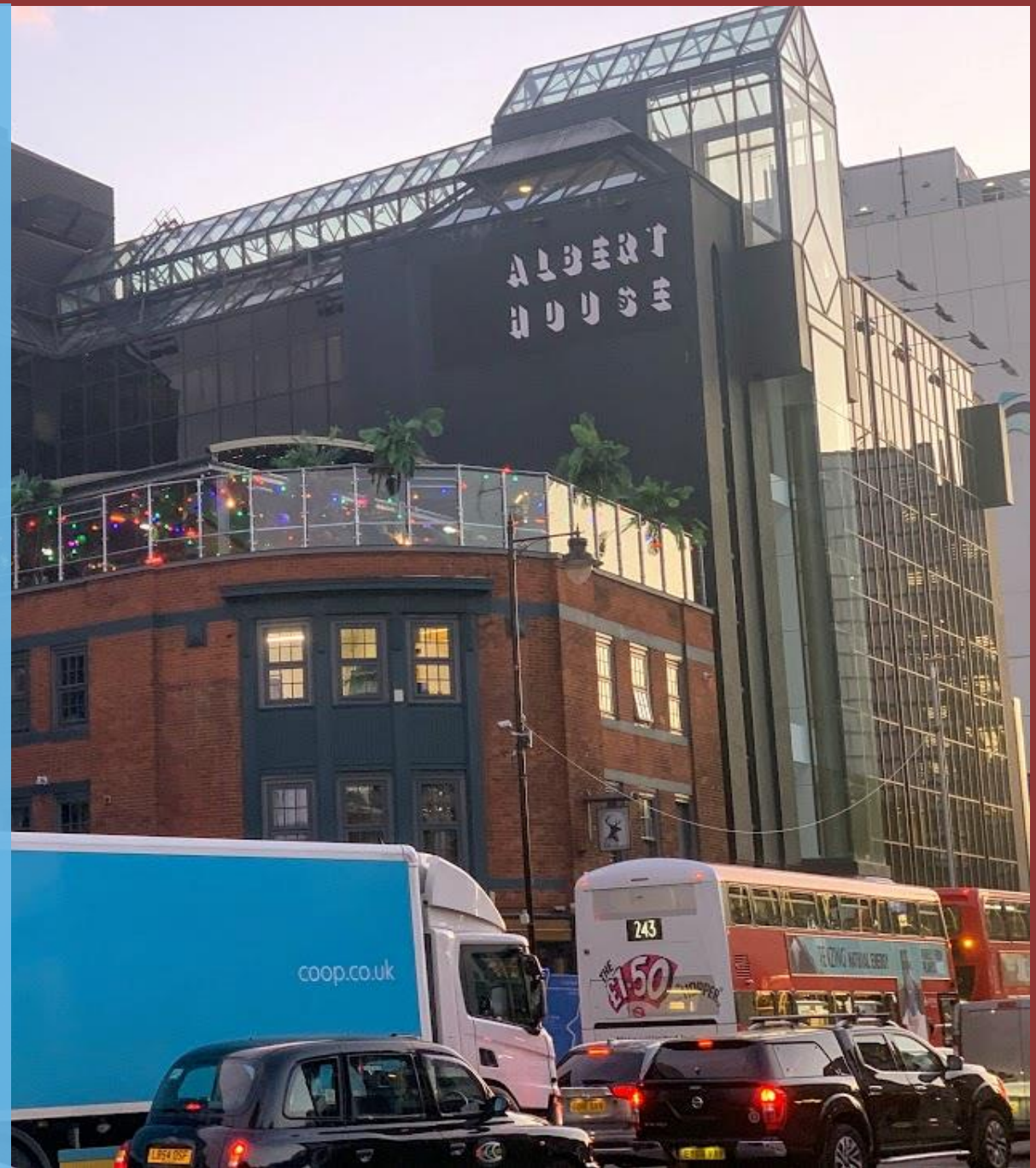
Afvalproductie
(The Ellen MacArthur Foundation)

Meer mensen, grootste
emissies, interessantste
hefbomen

Beleidsniveau
dichtst bij bevolking

Dat sneller schakelt dan
natiestaten

Modale shift in mobiliteit

Smart Cities

Chrono-urbanisatie

Platformificatie

Nieuwe maakindustrie

Klimaatmitigatie

Klimaatadaptatie

Energietransitie

Eiwittransitie

Levenslang leren

...

Als gemeente moeten we
plaats nemen in de
regisseursstoel:

#

Verschillende transitie-
opgaven integraal
bekijken en koppeling
met circulaire economie
faciliteren

#

Dwarsverbanden,
bundelingseffecten en
schaalsprongen

Opgave

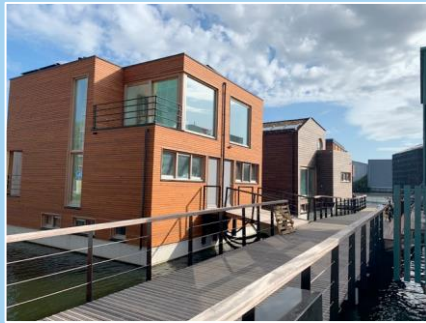
2050:
Emissies
- 80 – 93% omlaag

2030:
Emissies
8 - 12% omlaag(pj)

**innovatie-opgave, implementatie-opgave,
financieringsopgave, organisatie-opgave,
narratieve opgave, imitatie-opgave,
integratie-opgave**

Dus... dwarsverbanden!

Circulaire economie + Energietransitie + Chrono-urbanisatie + Smart City
Klimaatmitigatie + Climate resilience

Schoonship Amsterdam

Bundelings-effecten

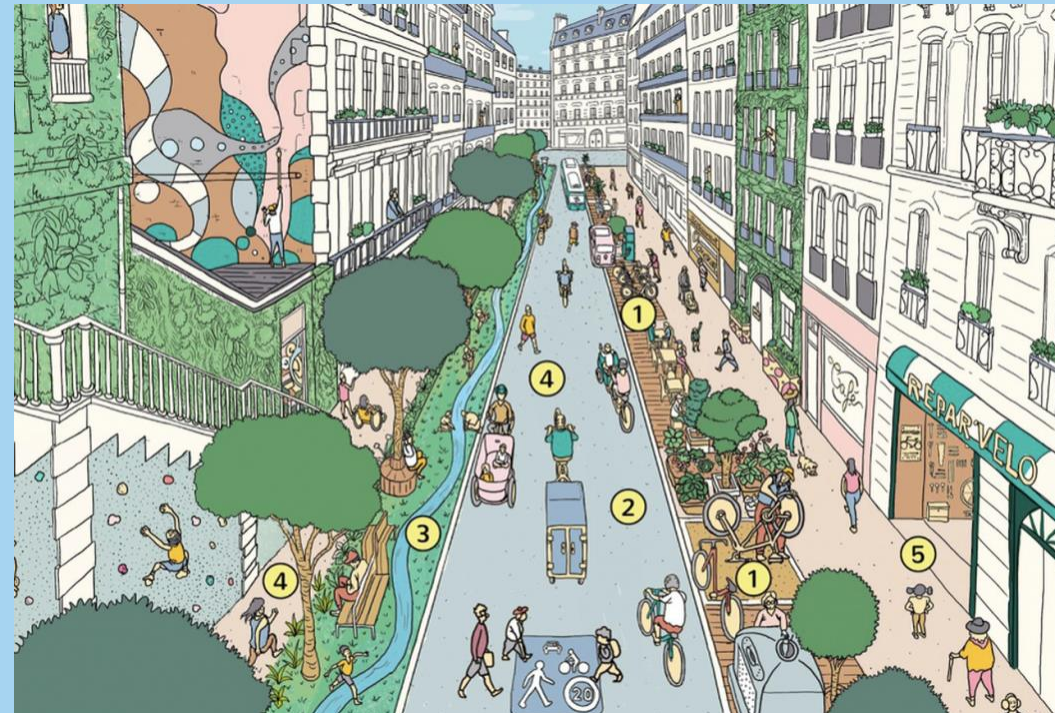
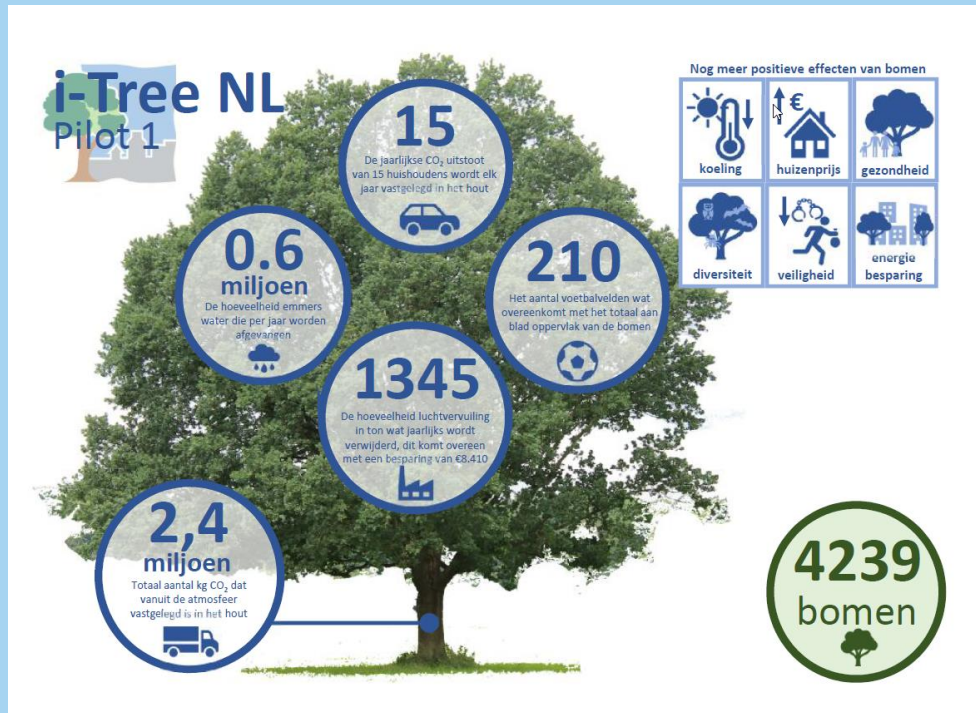

Circulaire economie + Platformification +
Smart City + Modal shift

Loopstore

Simuleren en imiteren

Modale shift + Chrono-urbanisme + Klimaatmitigatie +
Klimaatadaptatie + Energietransitie

Schaalsprongen naar boven

Hernieuwbare energie + Klimaatmitigatie + Industrie 4.0

Climate CIC, 2nd Skin

Schaalsprongen omlaag

Circulaire economie + Eiwittransitie + Klimaatmitigatie + Industrie 4.0

Web 3.0 distributie-model

Circulaire economie + Eiwittransitie + Platformificatie + Industrie 4.0

NotCompany

Web 3.0 distributie-model

KITRO

Circulaire economie + Platformificatie + Industrie 4.0

Kitro A.I.driven garbage bin

Inclusie

Modal shift + Platformification + Smart City + social Inclusion

Sao Paulo Mileage Fees

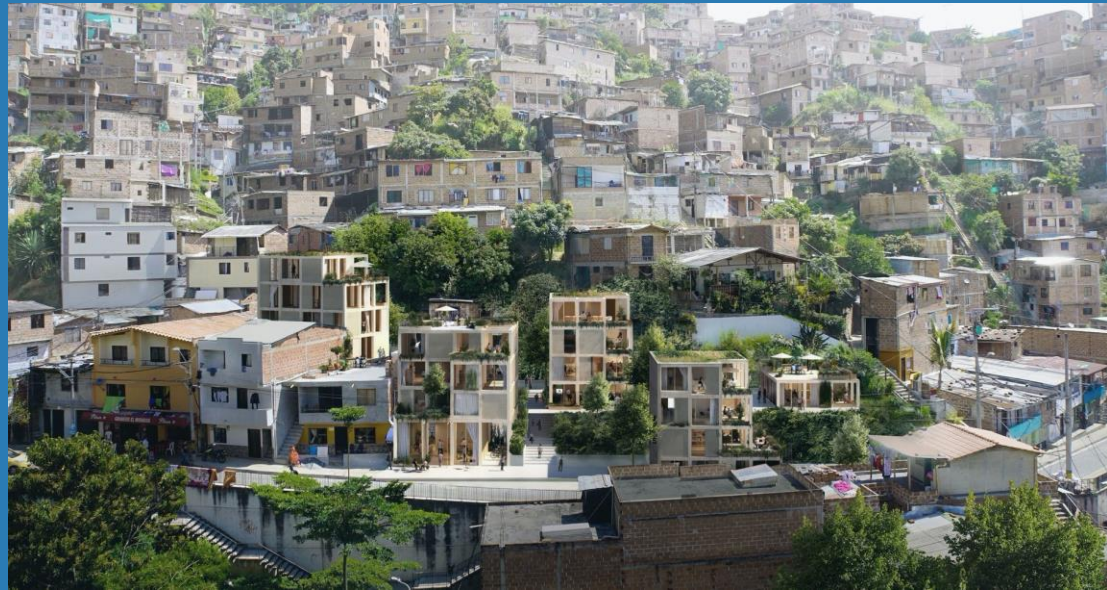
Digitale Ronde Tafel | Möbius, VITO, VWSG, Circular Flanders
<http://stefaanvandist.eu> | @stefaanvandist

“Om in 2060 11 miljard mensen te kunnen huisvesten, moeten we zo’n 230 miljard m2 extra woonoppervlak bijbouwen. Dat is iedere maand een stad zoals New York

The World Wide Wood

The Urban Village Project

Digitale Ronde Tafel | Möbius, VITO, VVSG, Circular Flanders
<http://stefaandist.eu> | @stefaandist

Support The Guardian

Available for everyone, funded by readers

Contribute →

Subscribe →

Search jobs

Sign in

Search

The Guardian

International edition

News

Opinion

Sport

Culture

Lifestyle

More

The Guardian view Columnists Cartoons Opinion videos Letters

Opinion
Food

Lab-grown food will soon destroy farming - and save the planet

George Monbiot

Scientists are replacing crops and livestock with food made from microbes and water. It may save humanity's bacon

@GeorgeMonbiot
Wed 8 Jan 2020
06.00 GMT

12k 2,006

Precision Fermentation

Tellen wat telt

#1

Maak de circulaire economie

Wat is je programma?

zichtbaar

Waar is je antenne en ambassade van de circulaire economie?

Wat zijn je live-events? Welke zijn je media?

Wat staat er op je affiche?

Hoe creëer je maatschappelijk draagvlak
collectieve trots?

CIRCL AGENDA

- 1 APR | CHEF'S SPECIAL TULPMENU**
"Een tulp voor iedere Amsterdammer" is het motto van het Tulp Festival 2019. Buiten de kaart om serveert Circl Restaurant enkele gerechten met tulpenbollen.
- 2 APR | MINDFULNESS MEDITATION CLASSES**
Meditation PopUp helps you to become more aware of the present, reduce stress, and balance your fault-finding nature for a little friendliness towards yourself and others.
- 8 APR | MOVIE NIGHT: WHEN LAMBS BECOME LIONS**
The story of a poacher and a gamekeeper in Northern Kenya offers a poignant perspective on the human and environmental tolls of the ivory trade.
- 10 APR | CIRCL COLLEGE TOUR SPECIAL: EARTH OVERSHOOT DAY**
Marc de Wit deelt de ins en outs van het Circularity Gap Report 2019 dat hij presenteerde tijdens het World Economy Forum in Davos.
- 15 APR | ASHOKA x CIRCL: NEW LEADERSHIP NIGHT**
Exploring how to change current systems and transform systems for a better world with Ross Hall & Noa Lodisees.
- 16 APR | PARIS-PROOF GEBOUWEN: HOE DAN?**
Ben je een dief van je eigen (beleggings-)portefeuille Als je jouw pand niet verduurzaamt?
- 17 APR | BESCHERM HET ECOSYSTEEM!**
Doe mee met Nationale Zaaidag en kom alles te weten over de rol van biodiversiteit bij een duurzame toekomst.
- 24 APR | CIRCL COLLEGE TOUR: ENERGIESLURPENDE KANTOREN**
Het MOR-team van de TU Delft neemt je mee in hun innovatieve visie op energie-slurpende, inefficiënte kantoren.
- 22 APR | GESLOTEN**
In verband met Pasen is Circl gesloten op maandag 22 april.

TEDERE WOENSDAG RIJKJE ACHTER DE SCHERVEN
In een vrolijk nummer wip je mee en tour door Circularity kom je alle circulaire tips & over je weten

**TABLE D'HOTES MENU
GENIET VAN EEN 2-GANGEN DINER**

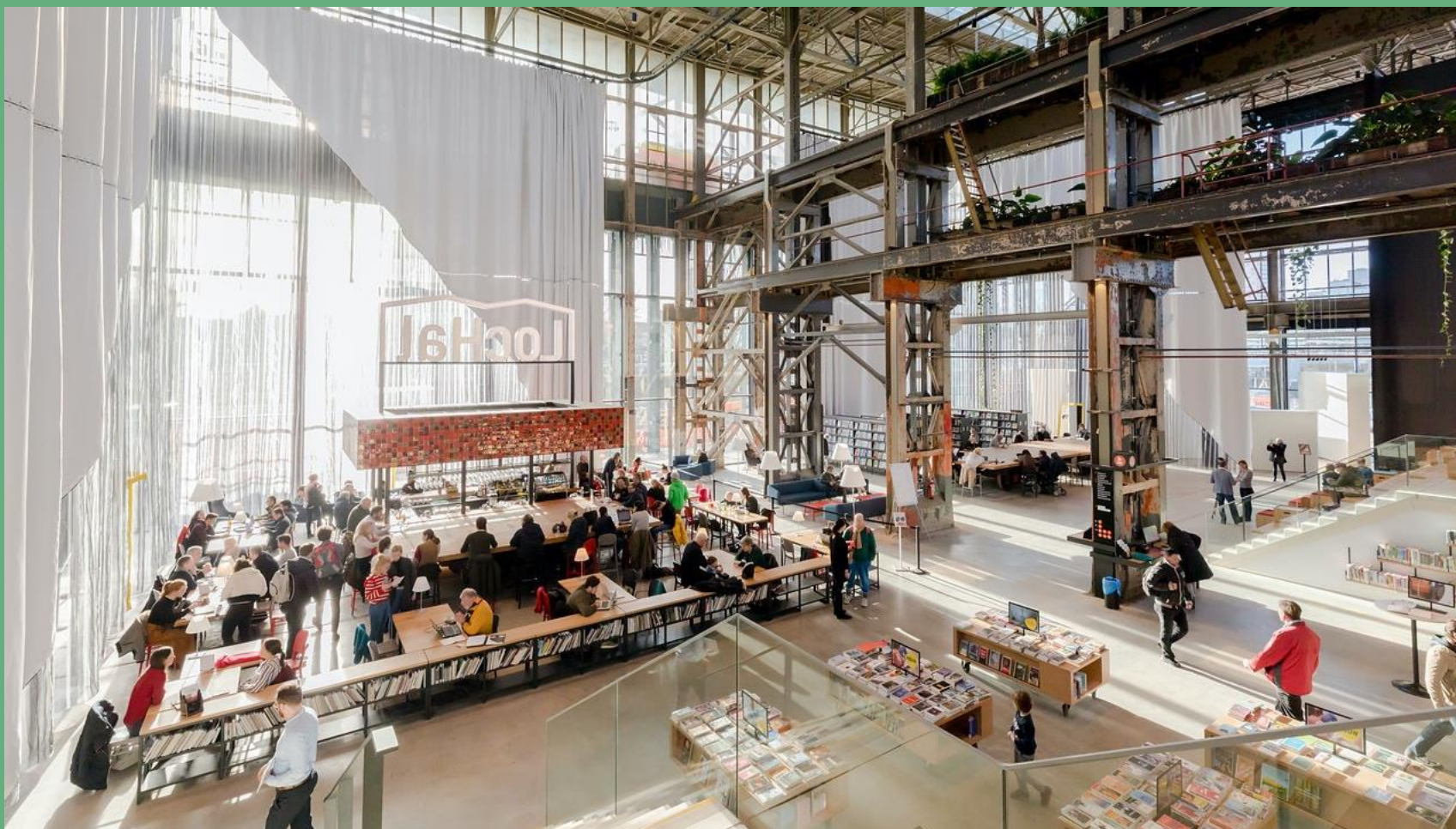
Ambassade – Programmatie – Business Events - Talks

#2

Geef stadsinnovatie een warme thuishaven

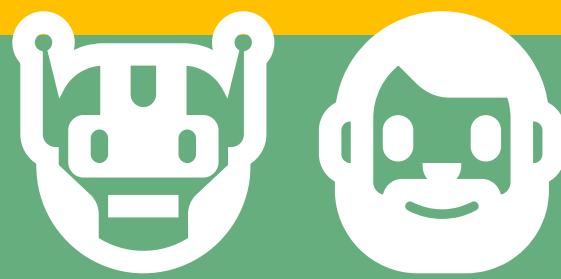
Heb je een stadshuiskamer waar je burgers kunnen samenkomen?
Waar kunnen initiatieven van onderop ontstaan?
Waar ontstaan bundelingseffecten?

Thuishaven voor onderop-initiatieven

Lochal Tilburg

Digitale Ronde Tafel | Möbius, VITO, VWSG, Circular Flanders
<http://stefaanvandist.eu> | @stefaanvandist

#3

Maak ruimte voor digitale ambachten

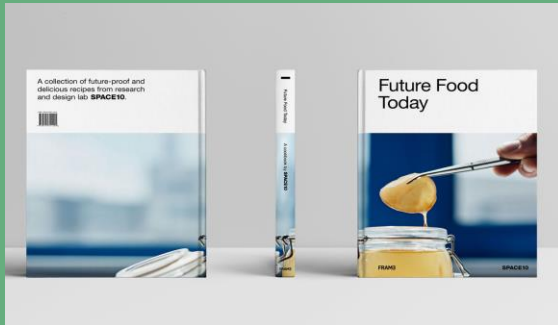
Voorzien we in een regelluwe omgeving waar pioniers kunnen experimenteren? Kunnen we een sfeer scheppen van permanente tijdelijkheid? Waar kan de nieuwe maakindustrie floreren?

Sugu Warehouse – MX3D - NDSM

#4

Communiceer met zelfvertrouwen

Inspireren we met mondiale uitdagingen? Communiceren we uitgesproken visueel met aantrekkelijke oplossingen? Inviteren we met recepten waar burgers en ondernemers zelf mee aan de slag kunnen?

Space 10 - Copenhagen

#5

Onderzoek in-vivo

Maken we gebruik van stadsdelen als levende labo's?
Engageren we studenten om projecten grootschalig met de samenleiving te verbinden? Durven we onszelf door burgers en bedrijven laten uitdagen?

#6

Denk profit

Denken we mee in termen van rendabiliteit? Zijn onze initiatieven ook bedrijfseconomisch en financieel duurzaam en volhoudbaar?

#

Vermijd silo's, denk
integraal

#

Zoek dwarsverbanden,
maak schaalsprongen, laat
iedereen meetellen

#

Creëer ruimte voor
nieuwsoortig
ondernehmenschap

Inspireer, verleid visueel,
wees speels en inviterend

#

Imiteer en copieer

Stefaan Vandist posted this

Een klimaatpositieve industrie start op zee
Stefaan Vandist on LinkedIn
June 3, 2020

Stefaan Vandist posted this

Kan Corona het klimaat redden? Een complexe uitdaging wordt toegankelijk door ze laagje voor laagje af te pellen
Stefaan Vandist on LinkedIn
May 19, 2020

Stefaan Vandist posted this

Een woonwijk of stadsdeel als prototype voor de toekomst
Stefaan Vandist on LinkedIn
March 23, 2020

Stefaan Vandist posted this

De toekomst van de bib en de opkomst van stads- en dorpsruimtes
Stefaan Vandist on LinkedIn
March 10, 2020

Stefaan Vandist posted this

COVID-19: De wereld na een op hol geslagen grijze neushoorn
Stefaan Vandist on LinkedIn
May 4, 2020

Stefaan Vandist posted this

De vijfvoudige winst van natuur-inclusieve stadsontwikkeling
Stefaan Vandist on LinkedIn
March 23, 2020

**Dank voor je aandacht,
nog een fijne ronde tafel
en veel succes!**

Stefaan Vandist
<http://stefaandist.eu>

Q&A

Een initiatief van:

Wat is een circulaire stad of gemeente en welke rol kunnen lokale besturen spelen in de realisatie ervan?
Helen Versluys & Karl Vrancken

Een initiatief van:

VERBRANDEN

RECYCLEREN

HERGEBRUIKEN

HERSTELLEN

VERMIJDEN

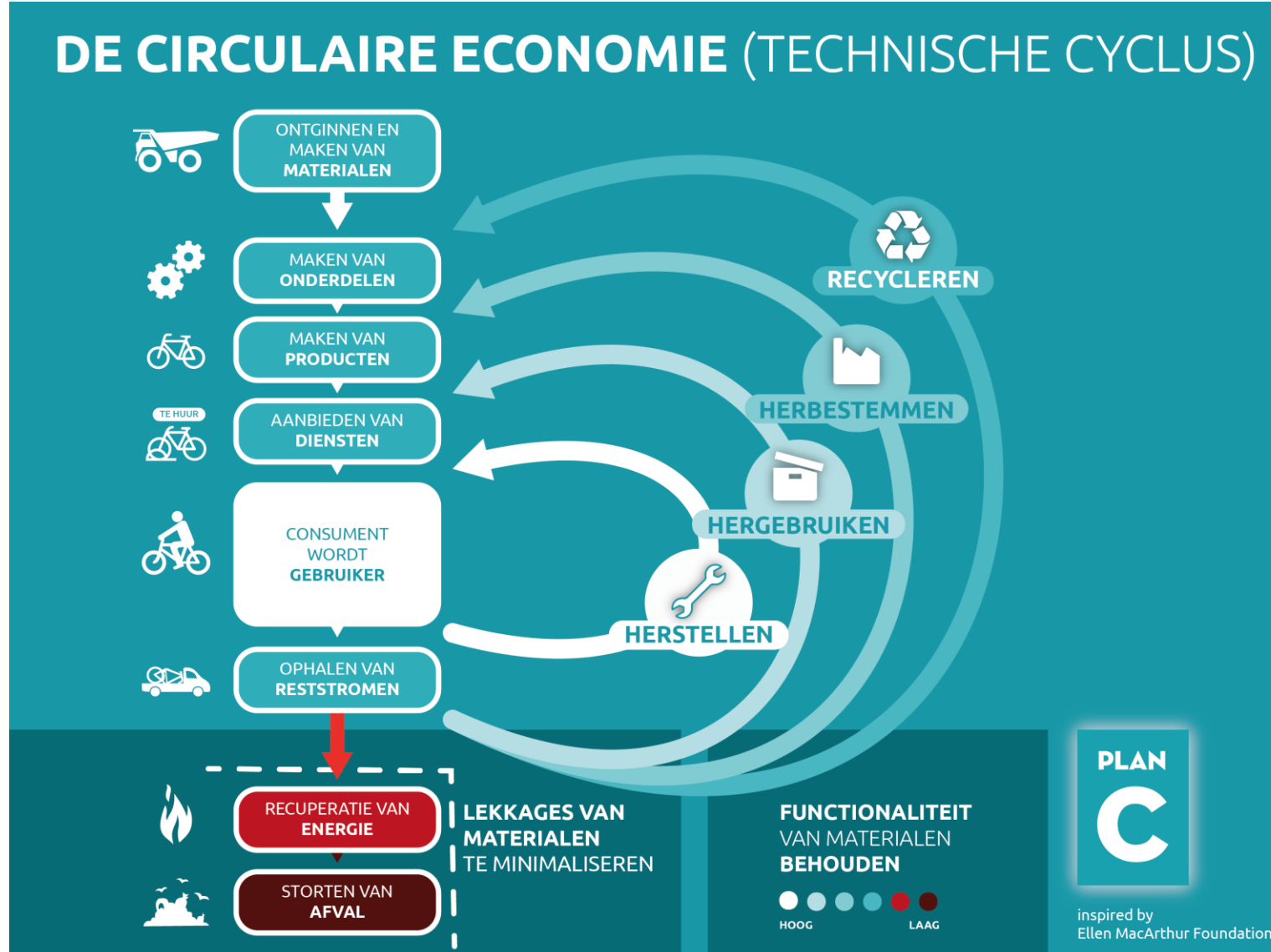

Pano

De circulaire economie

EEN ECONOMISCHE SYSTEEM WAARIN DE FUNCTIONALITEIT (WAARDE) VAN PRODUCTEN EN MATERIALEN STEEDS OP EEN ZO HOOG MOGELIJK NIVEAU WORDT GEHOUDEN

Circulaire steden

- Lokaal maar niet afgesloten
- Korte ketens maar duurzame ontwikkeling
- Deel en dematerialiseer
- Broedplaats voor circulaire oplossingen

Stad deelt haar wagenpark met Antwerpenaars

Bewoners kunnen in proefjaar gebruikmaken van dertien dienstauto's via Cambio en Bolides

De stad Antwerpen deelt haar wagenpark met bewoners en bezoekers en gaat daarvoor in zee met Cambio en Bolides. In 2018 start de stad ook een proefproject met twee vulniswagens op waterstof.

De stad Antwerpen investeert in autodelen en stelt haar eigen wagenpark daarvoor ter beschikking. Sinds gisteren zijn er al twee dienstwagens die gebruikt kunnen worden. In de loop van de maand komen daar nog eens elf voertuigen bij.

Bart Lizen van Bolides, Geert Gisiqièrre van Cambio, mobiliteitsschepen Koen Kennis en patrimoni-
umschepen Caroline Bastiaens tussen de deelauto's van stad Antwerpen. FOTO VICTORIANO MORENO

CAROLINE BASTIAENS

Schepen van Patrimonium (CD&V)

"Door ons eigen wagenpark te delen, geven we het goede voorbeeld en kunnen we onze auto's veel efficiënter inzetten."

Twaalf wagens van het stedelijk wagenpark worden ingezet na de kantooruren. De dertiende, een elektrische auto aan het Ecohuis op de Turnhoutsebaan, zal ook tijdens de kantooruren beschikbaar zijn. Om dat autodelen vlot te laten verlopen, gaat de stad in zee met twee partners: Cambio en Bolides. Om gebruik te kunnen maken van de stadswagens, kunnen geïnteresseerden zich aansluiten bij een van deze autodeelfirma's. "Door ons eigen wagenpark te delen, geven we het goede voorbeeld en kunnen we onze auto's veel efficiënter inzetten", zegt schepen van Patrimonium Ca-

roline Bastiaens (CD&V). "Als stad zetten we in op een duurzame vloot, met elektrische wagens, hybrideauto's en wagens op CNG. Gebruikers van het autodeelsysteem krijgen zo ook de kans om die type wagens te testen."
Ook schepen van Mobiliteit Koen Kennis (N-VA) is tevreden. "Met dit initiatief reiken we bewoners en burgers extra vervoersopties aan", zegt Kennis. "Autodelen is een duurzaam alternatief voor het bezit van de auto en met dit initiatief vergroot het aanbod van het autodelen. Het zorgt bovendien voor minder auto's, die dus ook minder parkeerplaatsen innemen."

"Het is een win-winsituatie", vult Geert Gisiqièrre van Cambio Autodelen aan. "De stad gaat efficiënter om met haar wagenpark en het autodeel-aanbod in de stad wordt versterkt. 's avonds en in het weekend, net wanneer de inwoners die aan autodelen doen er het meeste behoefte aan hebben."

Vulniswagens op waterstof

De staanplaatsen van de deelauto's zijn verspreid over heel Antwerpen. Het gaat om één auto aan het districtshuis van Deurne, twee aan het Hesselhuis op de Falconruil, één aan het Ecohuis en negen in parking den Bell. Het is voorlopig nog een proefproject dat één jaar zal duren. Bij een positieve evaluatie kan een uitbreiding tot drie jaar volgen. "We hebben alvast de ambitie om dit nog verder uit te breiden", zegt Bastiaens. "Intussen blijven we werken aan een nog duurzamer stedelijk wagenpark. Volgend jaar gaan we experimenteren met twee vulniswagens op waterstof. We willen voorloper blijven, om aan te tonen dat het ook zo kan. We zullen daarvoor ook een waterstofankstation realiseren aan Isvag."

JAN STASSIENS

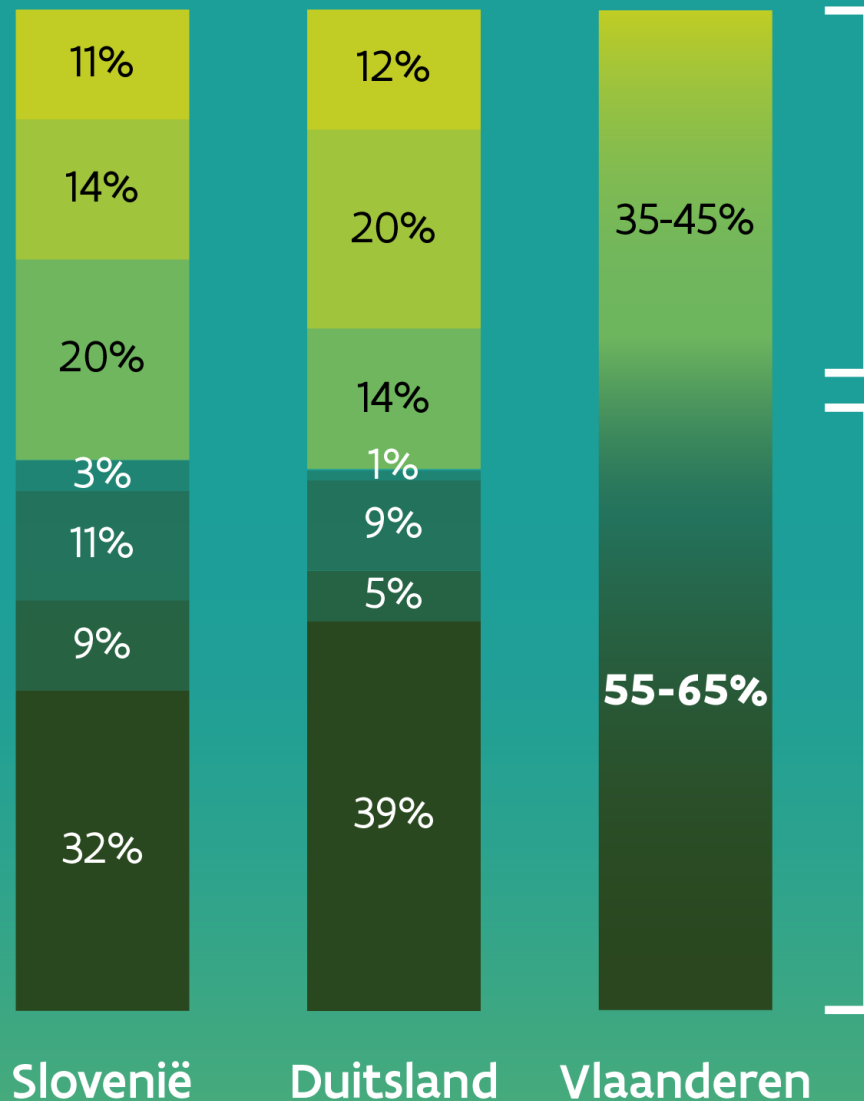

Bron: nrc.nl

Materialen = grote bron van broeikasgassen

AANDEEL UITSTOOT PER LAND

NIET-MATERIAAL- GERELATEERD

- niet-residenteel energieverbruik
- residenteel energieverbruik
- personenvervoer

MATERIAAL- GERELATEERD

- afvalverwijdering
- voedselproductie en -stockage
- goederentransport
- productie goederen en brandstoffen

> 60 % van
broeikasgassenuitstoot is
materiaalgerelateerd

Meer dan 50 % van wereldwijde CO₂-uitstoot te wijten aan winning en verwerking van grondstoffen (UNEP Resource Panel)

Bron: OESO (2012)
Greenhouse gas emissions and the potential for mitigation from materials management within OECD countries.
Vlaanderen: ruwe berekening OVAM

MANIFESTO FOR CIRCULAR ECONOMY

CONFIRM THEIR COMMITMENT TO MAKE EFFORTS TO THE FOLLOWING

12 KEY PRINCIPLES FOR A TRANSITION TOWARDS A CIRCULAR ECONOMY

<p>IMPLEMENT CIRCULAR ECONOMY PRINCIPLES INTO LOCAL POLICIES</p> <p>TO ENABLE LOCAL TRANSITION TOWARDS CIRCULAR ECONOMY AS MORE SUSTAINABLE AND MORE RESOURCE EFFICIENT</p>	<p>STRIVE TOWARDS THE UN SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS</p> <p>WITH SPECIAL FOCUS RESPONSIBLE CONSUMPTION AND PRODUCTION AND CLIMATE ACTION</p>	<p>NETWORK TRANSNATIONALLY</p> <p>WITH INSTITUTIONS COOPERATING IN THE FIELD OF CIRCULAR ECONOMY</p>	<p>SUPPORT MULTI-SECTOR COOPERATION</p> <p>AND EMPOWER CIVIL SOCIETY BUSINESSES AND NGO'S TO ADVANCE CIRCULAR ECONOMY INITIATIVES</p>
<p>LEAD BY EXAMPLE</p> <p>AND START WITH THE PRINCIPLES IN OUR OWN INSTITUTION AND ENCOURAGE CULTURAL CHANGE TOWARDS CIRCULAR ECONOMY</p>	<p>EDUCATE THE PUBLIC</p> <p>ON "RETHINKING ON WASTE" TO ENCOURAGE WASTE PREVENTION, REPAIR, SECONDHAND AND BETTER SORTING</p>	<p>PROMOTE CIRCULAR PRODUCTS</p> <p>THAT ARE EASY TO SHARE, EASY TO LEASE, EASY TO REUSE, EASY TO REPAIR, EASY TO BE REPROCESSED AND RECYCLED</p>	<p>PROMOTE SUSTAINABLE CONSUMPTION PATTERNS</p> <p>TO AVOID FOOD WASTE, PRODUCT WASTE AND ENERGY LOSS</p>
<p>SUPPORT RESEARCH INNOVATION AND QUALIFICATION</p> <p>TO ADVANCE CIRCULAR ECONOMY</p>	<p>IMPLEMENT FINANCIAL INCENTIVES</p> <p>TO PROMOTE A TRANSITION TO A MORE CIRCULAR ECONOMY</p>	<p>INVEST IN INFRASTRUCTURE</p> <p>THAT ENABLES MATERIAL AND RESOURCE CIRCULATION AND INVEST IN SMART GRIDS AND RENEWABLE ENERGY</p>	<p>MONITOR AND MEASURE</p> <p>MATERIAL, WASTE AND ENERGY FLOWS AND CLOSE THE LOOPS AS LOCALLY AS POSSIBLE</p>

UrbanWINS Toolkit

A guide on urban metabolism and participatory processes for more efficient urban waste policies

YOU
ARE NOT

WHAT
YOU OWN

Rol lokale besturen

Interne organisatie

Extern engagement

Visie
& strategie

INTERNE ORGANISATIE

BEHEER STADSACTIVA

Identificatie van onderbenutte activa; delen of verhuren/leasen van activa in eigendom van de stad; ...

Honderden openbare gebouwen zijn opengesteld voor het publiek na de kantooruren voor evenementen, vergaderingen

STADSAANKOPEN

Circulaire aankoopcriteria voor producten & voor onderhoud/renovatie/nieuwbouw gebouwen; via aankopen circulaire business modellen stimuleren; ...

Stadshuistoren Eindhoven circulair gerenoveerd.

EXTERN ENGAGEMENT

BEWUSTMAKING

CAPACITY BUILDING

PARTIJEN BIJEENBRENGEN & PARTNERSCHAPPEN STIMULEREN

FINANCIËLE STEUN & FISCALE MAATREGELEN

RUIMTELIJKE PLANNING

WETGEVING

SHOWCASING SOLUTIONS TO SHARED CHALLENGES

 CIRCULAR CITY WEEK NEW YORK

FOOD

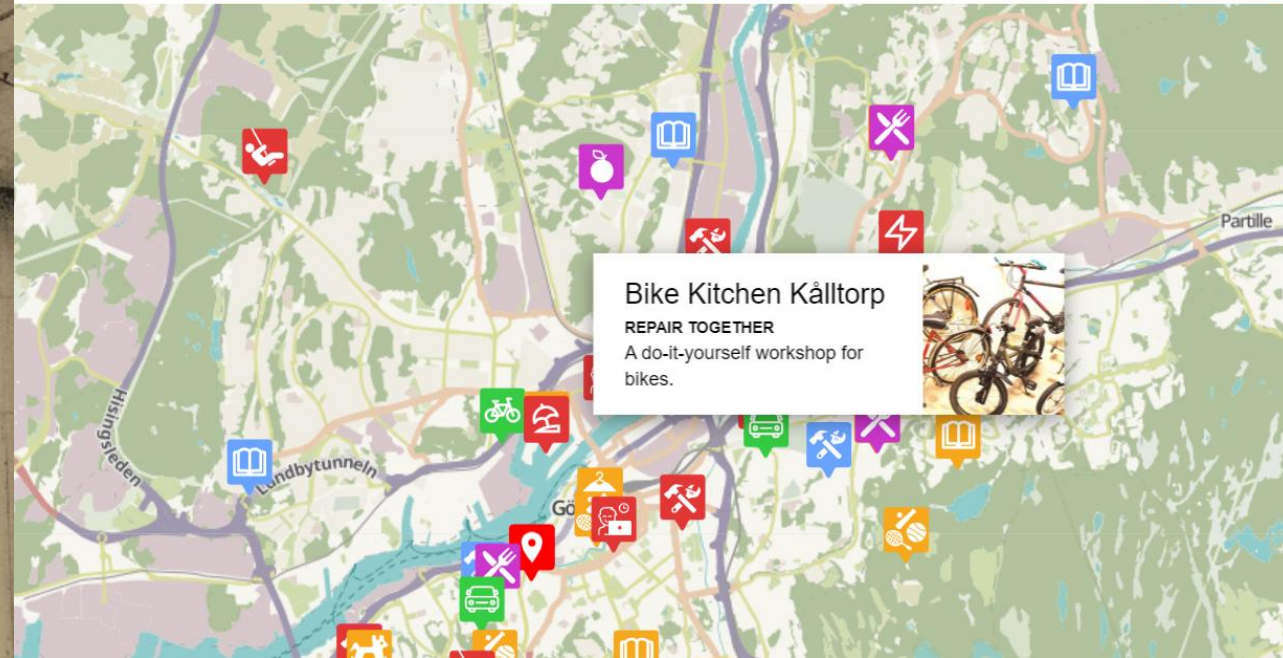
KNOWLEDGE & MEETINGS

MOBILITY

Okategoriserade

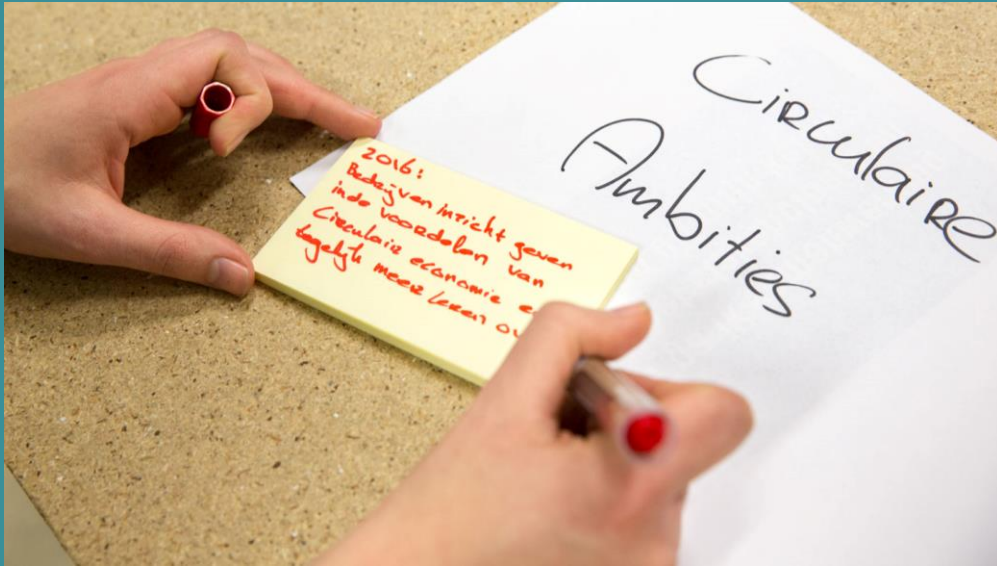
SPACES

THINGS

BEWUSTMAKING

TRAININGEN

INCUBATOREN VOOR LOKALE ONDERNEMERS

DEEL- EN HERSTEL HUBS

MARKTPLAATSEN VOOR MATERIALEN

CAPACITY BUILDING

PARIS BUDGET PARTICIPATIF

PARTIJEN BIJENBRENGEN & PARTNERSCHAPPEN STIMULEREN

THE CIRCULAR EVENTS CHALLENGE

March 19-28 | circle-lab.com

FINANCIËLE STEUN & FISCALE STIMULI

Milaan geeft bedrijven die hun voedseloverschotten schenken aan liefdadigheid een belastingreductie van 20%.

RUIMTELIJKE PLANNING

Compacte stadsontwikkeling met het oog op het sluiten van materiaal-, water- en energiekringlopen.

WETGEVING

New York bant styrofoam bekere voor eten en drinken.

Een Living Lab
voor circulaire
gebiedsontwikkeling

CIRCULAIR

BUIKSLOTERHAM

Visie & Ambitie

VISIE & STRATEGIE

Cultuur van **integratie**:

werk over verschillende onderwerpen, disciplines en departementen heen

Cultuur van **participatie**:

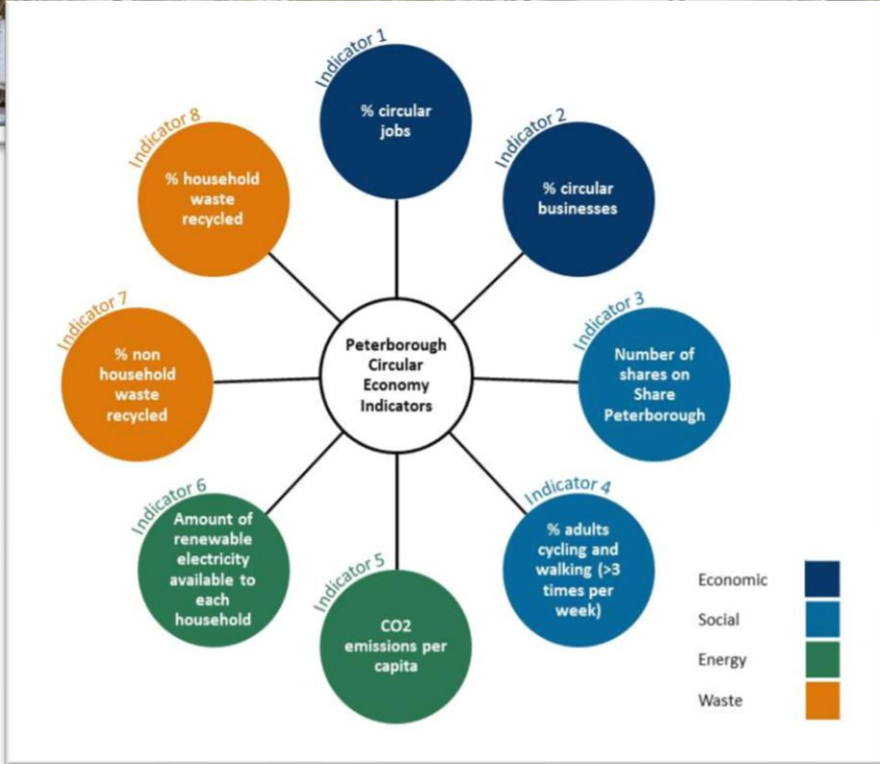
co-creëer met een brede groep stakeholders in de stad
om te komen tot lokaal impactvolle oplossingen

Cultuur van **innovatie**:

experimenteer, itereer en leer

Cultuur van **monitoring**:

meet vooruitgang

Samengevat...

Zonder **actie op lokaal niveau** geen circulaire economie.

Combineer als lokaal bestuur acties gericht op de **eigen organisatie** met acties bedoeld om **(sociale) ondernemers, burgers, kennisinstellingen, ngo's** ... in je stad te engageren en ondersteunen.

Om te komen tot een circulaire stad heb je **bottom-up acties** en **top-down strategie** nodig.

Hoe pak je de relance van de lokale economie post Covid-19 aan? Amsterdam heeft een plan

Dankjewel!

Aarzel niet ons te contacteren bij vragen!

helen.versluys@mobius.be

karl.vrancken@vito.be

Een initiatief van:

Q&A

Een initiatief van:

Ronde Tafel

“Naar een circulaire stad: hoe maak je er een succes van?”

Poll

In welke mate zetten jullie dienstoverschrijdende projecten op rond circulaire economie?

- We hebben nog geen lopende projecten rond circulaire economie
- We hebben lopende projecten al situeren die zich binnen één dienst
- We bundelen de krachten over onze stadsdiensten heen en nemen samen actie
- We bouwen in een stakeholdergroep, voorbij de grenzen van het bestuur, aan onze circulaire stad

Een initiatief van:

Hoe doet gemeente Leiden het?

Frouke Pieters

Een initiatief van:

Leiden

Op weg naar een circulair Leiden

Frouke Pieters, opgavemanager circulaire economie gemeente Leiden

LEIDEN stadvanontdekkingen

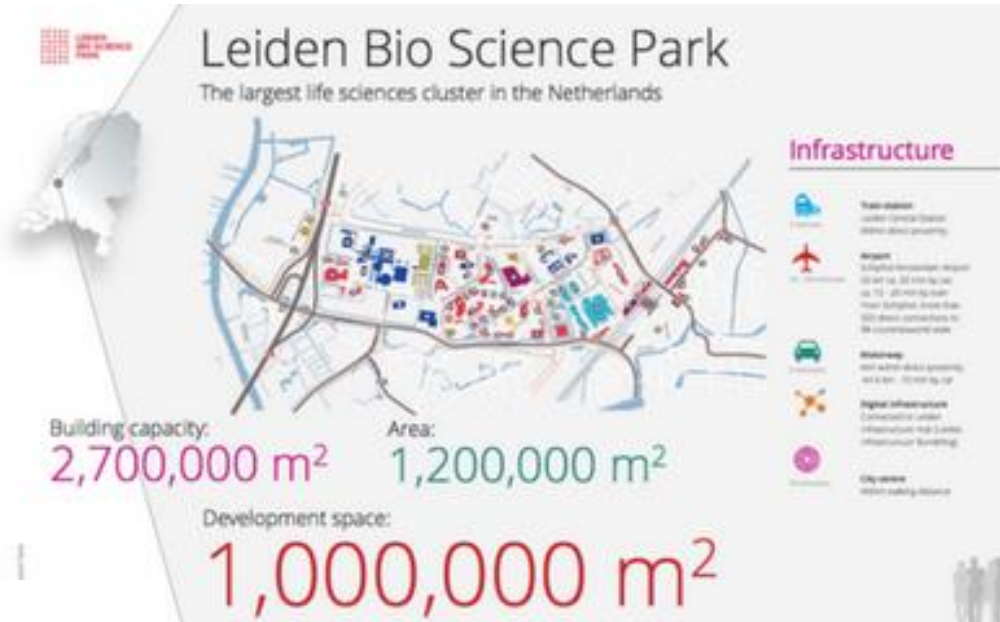

LEIDEN 2022

European City of Science

Opleidingsniveau beroepsbevolking (15-74 jaar)	Nederland	Leiden
Laag	21%	13%
Midden	42%	34%
Hoog	37%	54%

Bron: CBS 2018

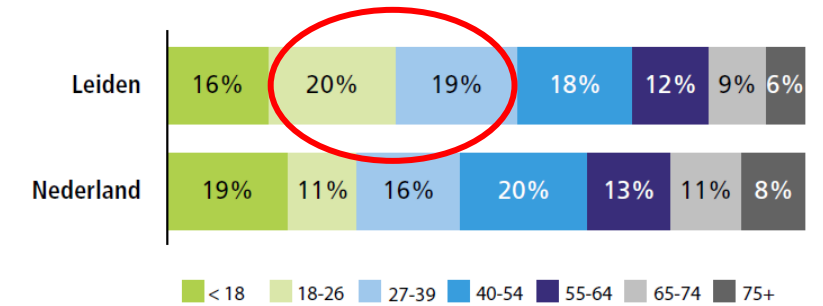
Werkgelegenheid in Leiden

	werkzame personen		bedrijfsvestigingen
	aantal	%	aantal
Totaal	69.866	100%	10.229
Gezondheid en zorg	17.287	25%	1.186
Zakelijke dienstverlening	15.141	22%	3.306
Onderwijs	10.651	15%	771
Landbouw, industrie en bouw	8.386	12%	1.289
Groot- en detailhandel	7.889	11%	1.386
Horeca	3.582	5%	461
Overig	6.930	10%	1.830

Bron: Bedrijvenregister Zuid-Holland, 1 januari 2018

Leiden telt 124.906 inwoners

Leeftijdsofbouw Leiden en Nederland vergeleken

: BRP (Leiden) en CBS (Nederland), 1 januari 2019

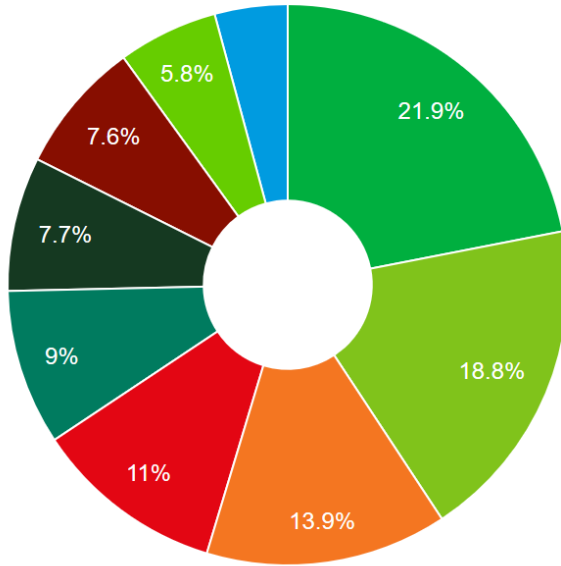

Universiteit
Leiden

Leiden

- D66
- GroenLinks
- VVD
- PvdA
- CDA
- Partij vd dieren
- SP
- Ps Partij Sleutelstad
- ChristenUnie

V.l.n.r.: Marleen Damen, Yvonne van Delft, Paul Dirkse, Pim van Vliet, Fleur Spijker, Henri Lenferink, Ashley North, Ester, Patricia Neute

Burgemeester Henri Lenferink >

Bestuur, Veiligheid en Handhaving.

Wethouder Paul Dirkse >

Kennis, Onderwijs, Sport en Financiën.

Wethouder Yvonne van Delft >

Werk, Inkomen, **Economie en Cultuur.**

Wethouder Marleen Damen >

Gezondheid, Jeugdzorg en Welzijn.

Wethouder Fleur Spijker >

Duurzame Verstedelijking, Ruimte en Wonen.

Wethouder Ashley North >

Duurzaamheid, Mobiliteit en Beheer Openbare Ruimte.

Gemeentesecretaris Pim van Vliet >

Algemeen directeur van de gemeente.

Duurzaamheid in gemeente Leiden

- Duurzaamheidsambities 2030 (gemeenteraad, 2015)
- Duurzaamheidsagenda 2016-2020 -> programma duurzaamheid

- In begin vooral inspirerend, enthousiasmerend
- Nieuw college (2018): meer focus op uitvoering

- Per 1-1-2019 organisatie in drie verschillende opgaven:
 - Energietransitie
 - Klimaatadaptatie en biodiversie vergroening
 - Circulaire economie
 - (& duurzame mobiliteit; apart programma)

Circulaire economie in Nederland

+ 2016
Rijksbrede programma Nederland Circulair in 2050

+ 2017
Grondstoffenakkoord

+ 2018
Transitieagenda's: inzoomen op 5 sectoren

+ 2019
Uitvoeringsprogramma: acties en projecten 2019 - 2023

+ 2030
50% minder verbruik van grondstoffen

+ 2050
Een economie zonder afval

Circulaire economie in Nederland

+ 2016
Rijksbrede programma Nederland Circulair in 2050

+ 2017
Grondstoffenakkoord

+ 2018
Transitieagenda's: inzoomen op 5 sectoren

+ 2019
Uitvoeringsprogramma: acties en projecten

+ 2030
50% minder verbruik van grondstoffen

+ 2050
Een economie zonder afval

De opstellende partijen zijn:

- VNO-NCW
- FNV, Federatie van Vakbonden
- VCP, Vakcentrale voor de Pluimveehouderij
- Stichting Natuur en Milieu
- VNG, Vereniging van Gemeenten
- IPO, Interprofessionele Organisatie
- Unie van Waterschappen
- de Staat
- de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
- de Minister van Infrastructuur en Waterstaat
- de Minister van Economische Zaken
- de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
- de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
- de Minister van Defensie
- de Minister van Justitie en Veiligheid
- de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
- de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
- de Minister van Infrastructuur en Waterstaat
- de Minister van Economische Zaken
- de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
- de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
- de Minister van Defensie
- de Minister van Justitie en Veiligheid
- de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
- de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

en:

ondersteuning vanuit de geledingen:

- Ondernemers
- Werknemers
- Milieu- en Natuurorganisaties
- Gemeenten
- Financiers
- Kennis- en Innovatieinstellingen
- Andere maatschappelijke organisaties

Biomassa en voedsel

Biomassa wordt gebruikt voor veevoer, chemie, transportbrandstoffen en energie. Met biomassa kunnen we veel sectoren groener maken en CO₂-uitstoot verminderen.

Kunststoffen

Kunststof is overal. Het is nuttig, maar het tast het milieu en het klimaat aan. Van plastic soep, zwerfafval tot microplastics in water en voeding. Met het Plastic Pact gaan overheid, bedrijfsleven en milieuorganisaties de strijd aan tegen plastic afval.

Maakindustrie

Maakindustrie verwerkt materialen, zoals metalen, tot nieuwe producten. Deze processen zijn veelal schadelijk voor het milieu. Een circulair ontwerp voor hoogwaardig duurzaam hergebruik van materialen is geboden.

Bouw

De bouwsector neemt 50% van het grondstoffenverbruik in Nederland voor zijn rekening. Veel afval is sloopafval. Om onze leefomgeving duurzaam in te richten is een versnelling van innovaties (circulair en modulair bouwen) binnen de bouwsector nodig.

Consumptiegoederen

Consumptiegoederen zijn goederen in verpakkingen die wij allemaal gebruiken: van koffiebekers tot kleding en van frisdranken tot stofzuigers. Doel is om grondstoffen niet meer te verspillen maar te hergebruiken.

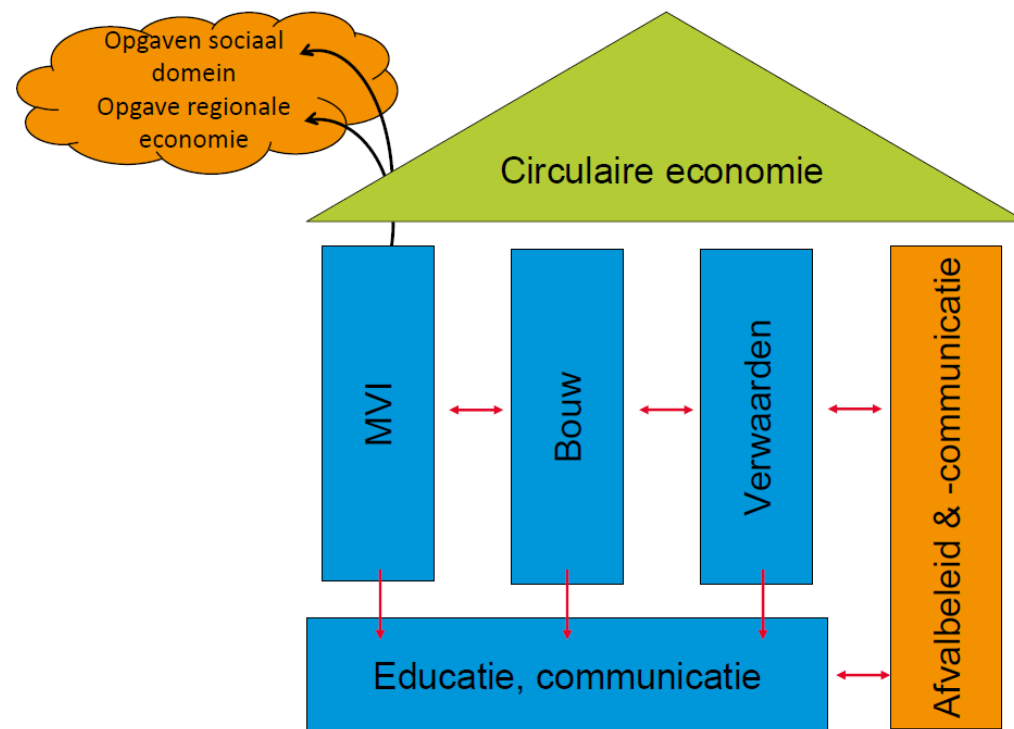
**Terug naar circulaire economie in Leiden.
Hoe zijn wij tot strategie gekomen?**

Strategie Circulaire Economie 2020-2023

Ambitie circulaire economie in Leiden

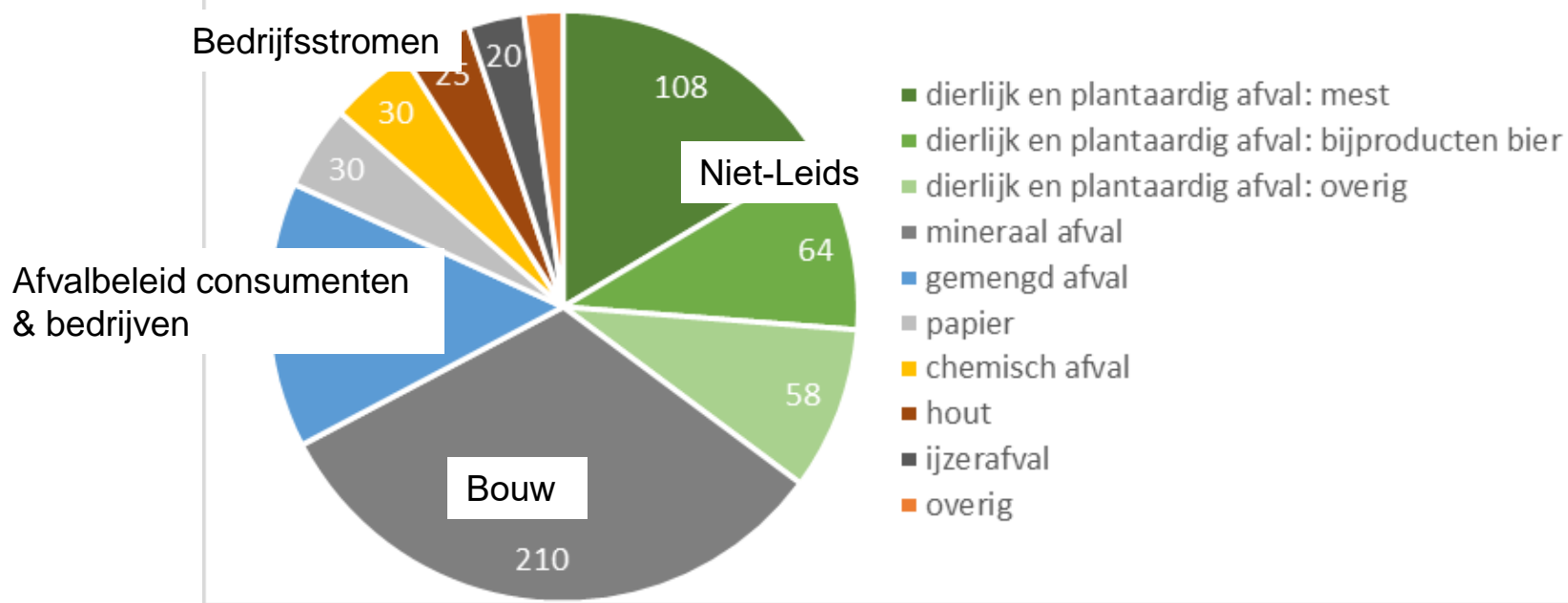
Gemeente Leiden wil conform nationale doelen in 2050 een circulaire economie gerealiseerd hebben en daartoe inwoners en bedrijvigheid in Leiden stimuleren om circulair te consumeren en produceren.

- De strategie Circulaire Economie 2020-2023 bestaat uit
 - Maatschappelijk Verantwoord Inkopen
 - Circulaire bouw
 - Verwaarden van materiaalstromen
 - Leren en Communiceren
- Daarnaast relaties met het afvalbeleid en met andere maatschappelijke opgaven

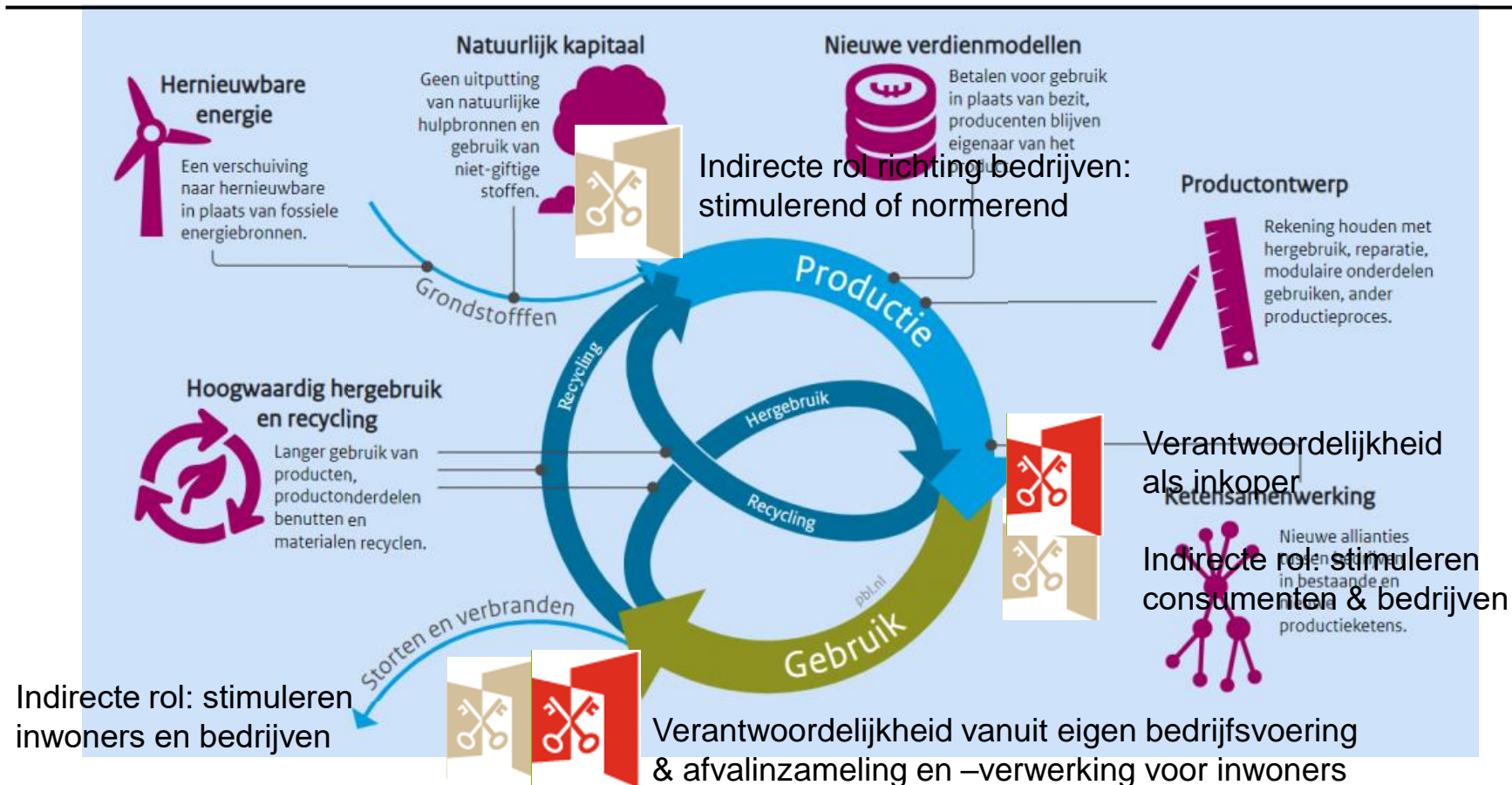

1. Focus op sectoren / grondstofstromen

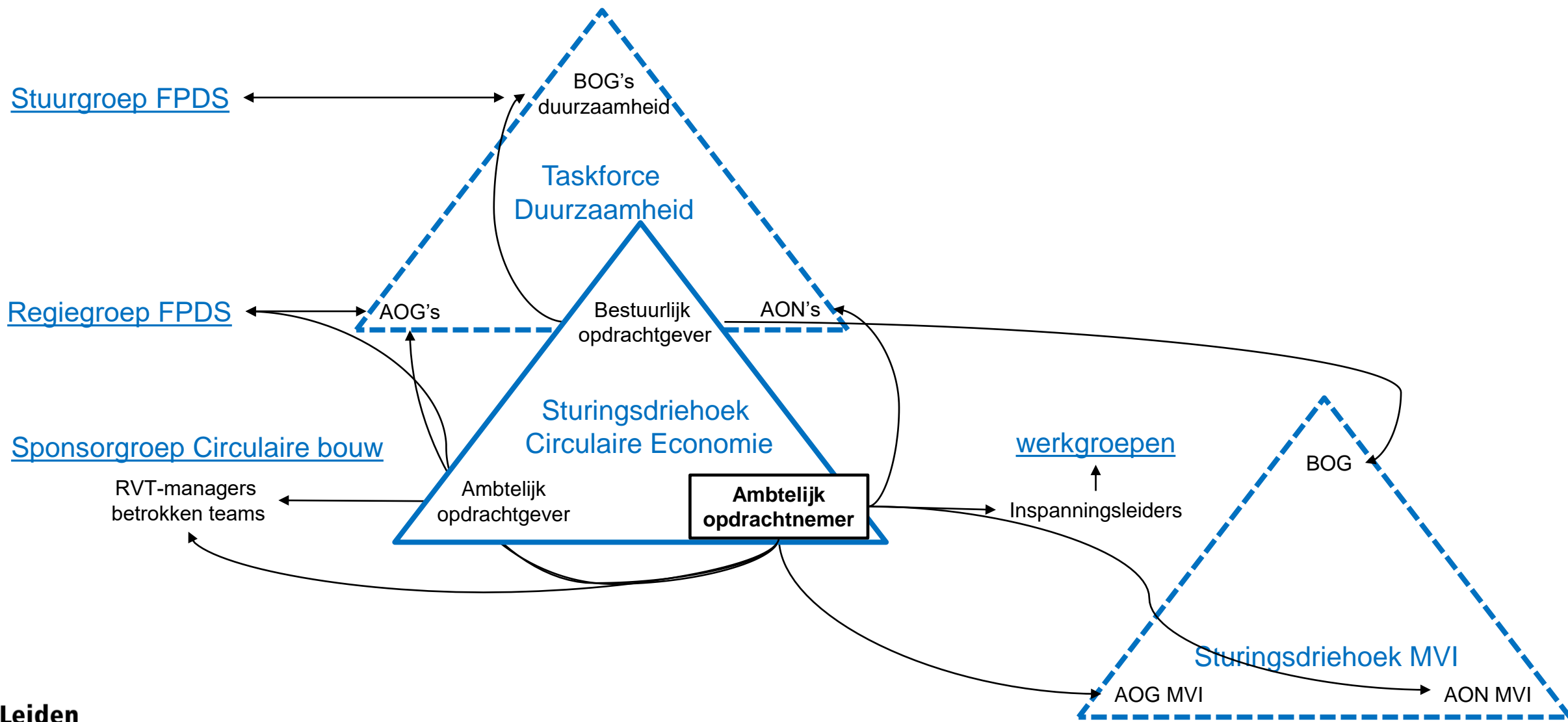
Reststromen in Leidse regio (kton)

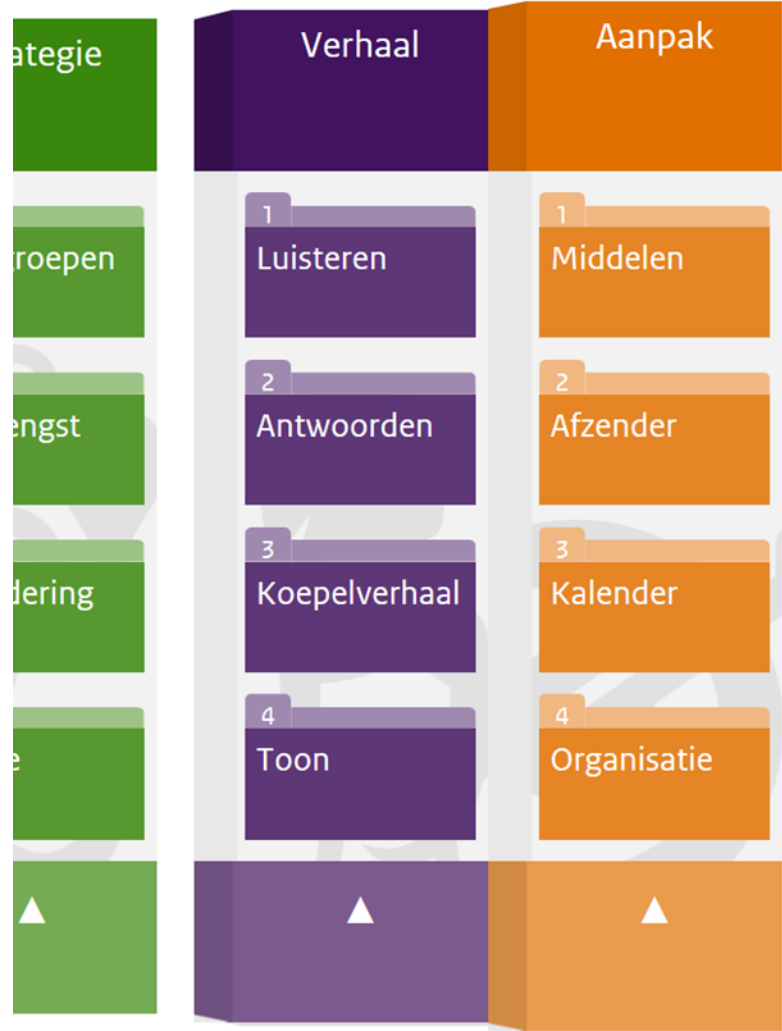
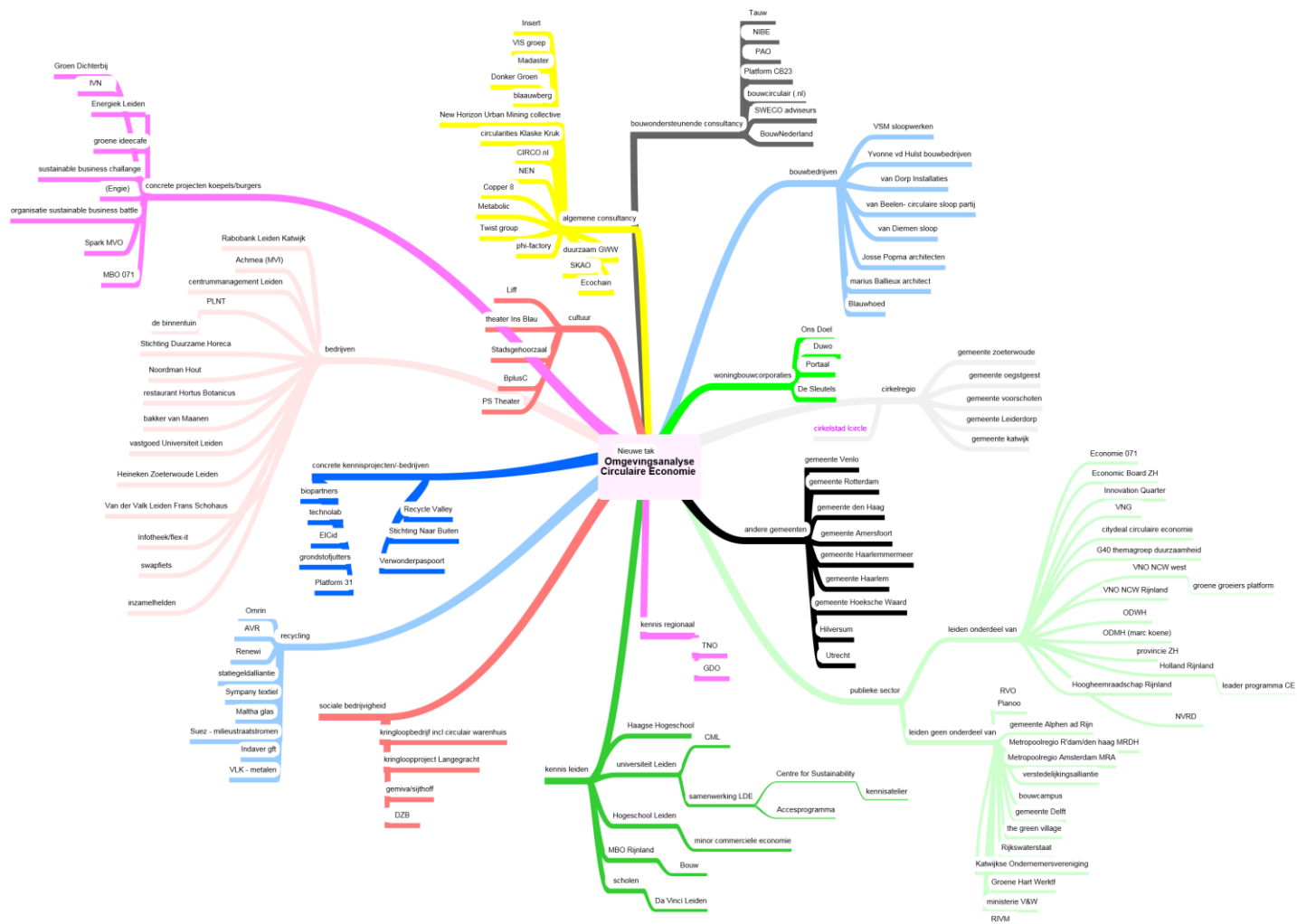
2. Bepaal de rol van de gemeente

3. Organiseer interne betrokkenheid en verantwoordelijkheid

4. Organiseer externe betrokkenheid

Niet onbelangrijk: zorg voor financiën

Bedragen x 1.000	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Dotatie aan reserve duurzame stad	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Vrijval budgetten Integraal waterketenplan	577	555	533	511	489	489	489	489	489	489	489	489
Ruimtereservering Energie (revolvent)							7	16	25	30	34	37
Overig ("aanvullende bekostiging")			700	1.400	2.000	2.100	2.150	2.300	2.350	2.400	2.450	2.600
Totaal	3.577	3.555	4.233	4.911	5.489	5.589	5.646	5.805	5.864	5.919	5.973	6.126

Bedragen x 1.000	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Reservering toekomstige investeringen												
Verstedelijking		500	1.000	750	750	750	750	500	500	500	500	500
Energietransitie			70	140	210	280	350	420	490	560	630	700
Kapitaallasten												
Verstedelijking			66	66	66	66	66	66	66	66	66	66
Duurzame mobiliteit			210	419	626	764	904	1.044	1.184	1.324	1.464	1.604
Duurzaamheid algemeen		107	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250
Energietransitie			7	16	25	30	34	37	37	37	37	36
Klimaatadaptatie en biodiversere vergroening			102	395	611	722	970	1.004	996	989	981	974
Circulaire economie en afval		37	182	182	182	182	182	182	182	182	182	182
Niet te activeren uitgaven												
Verstedelijking		200	450	450	450	450	300	300	300	300	300	300
Duurzame mobiliteit	535	430	350	350	350	150	150	150	150	150	150	150
Duurzaamheid algemeen	0	220	220	220	220	125	125	125	125	125	125	125
Energietransitie	568	1.485	1.578	1.460	1.235	1.085	985	785	785	785	785	785
Klimaatadaptatie en biodiversere vergroening	225	910	528	285	185	185	185	185	185	185	185	185
Circulaire economie en afval		675	575	545	545	545	500	500	500	500	500	500
Totaal	1.328	4.564	5.587	5.527	5.705	5.584	5.751	5.548	5.750	5.953	6.155	6.357

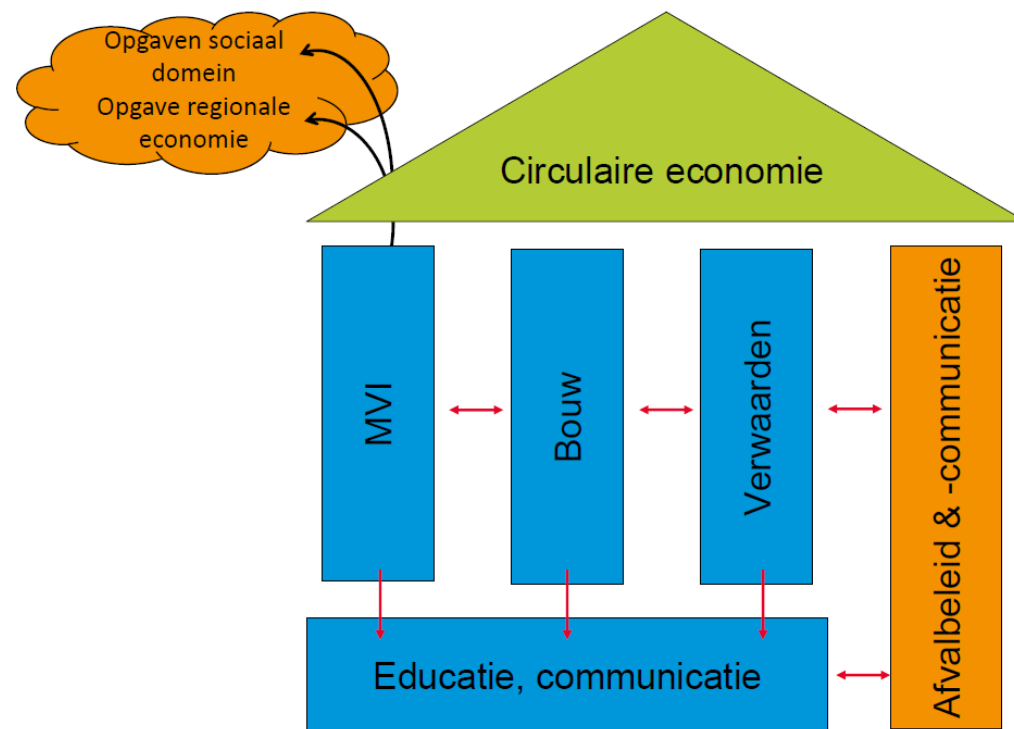
Hoe gaan we dat doen in Leiden?

Strategie Circulaire Economie 2020-2023

Ambitie circulaire economie in Leiden

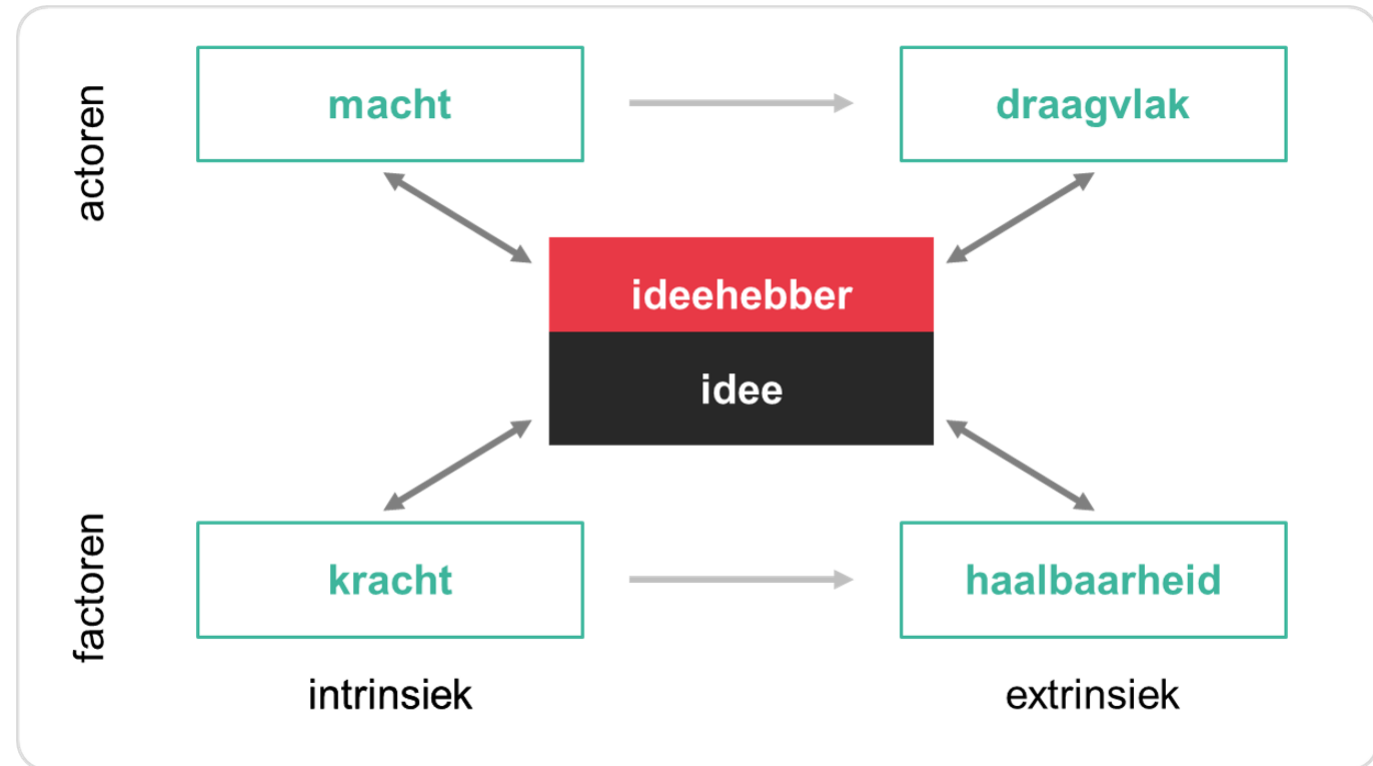
Gemeente Leiden wil conform nationale doelen in 2050 een circulaire economie gerealiseerd hebben en daartoe inwoners en bedrijvigheid in Leiden stimuleren om circulair te consumeren en produceren.

- De strategie Circulaire Economie 2020-2023 bestaat uit
 - Maatschappelijk Verantwoord Inkopen
 - Circulaire bouw
 - Verwaarden van materiaalstromen
 - Leren en Communiceren
- Daarnaast relaties met het afvalbeleid en met andere maatschappelijke opgaven

Communicatie is de basis

- Toon het verhaal
- Aan verschillende doelgroepen
- Met partners in de stad en de regio
- Vergeet de interne communicatie niet!
- Een goede communicatiestrategie vergroot de kracht van het idee

Bouwen aan circulair bouwen: woningen

Leiden zal tot 2030 met zo'n 8.500 woningen en 2.700 studentenunits toenemen. Door materialen uit sloop te hergebruiken kunnen we 334 mln kilo CO₂ uitstoot besparen over de verstedelijkingsopgave.

530.000 m² aan gebouwen, vooral bedrijfspanden en woningcorporatie-woningen.

Slopen

Circulair slopen

Instrumenten

Afspraken met woningcorporaties

Kennis delen in cirkelregio 071

Gemeente past eigen beleid aan

Onderzoeksprojecten

Stimuleren markt

Gemeente vraagt circulair bouwen uit

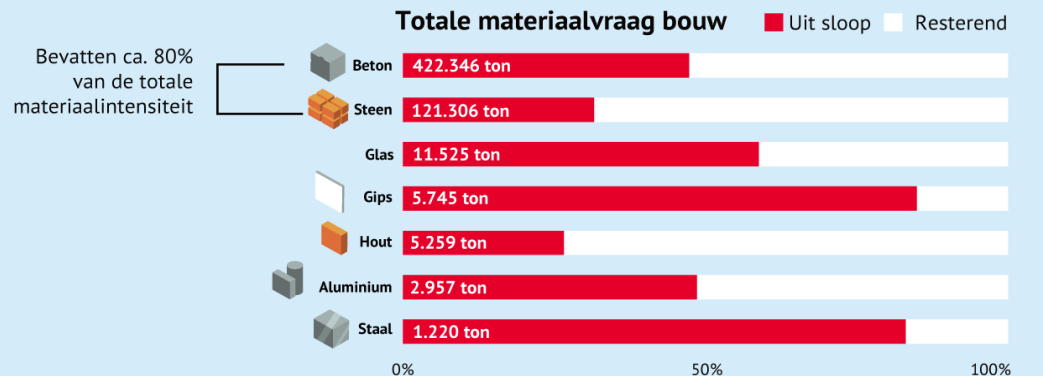
Betonakkoord

1.00.000 m², vooral woningen en studentenunits.

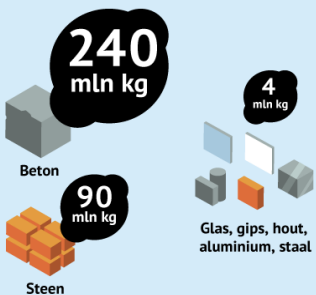

Bouwen

HERGEBRUIK SLOOPMATERIAAL

Milieubesparing Co₂

Niet alleen gebouwen, maar ook in de openbare ruimte, zoals bijvoorbeeld bruggen en wegen

334
mln kg
CO₂

Totale milieubesparing

Verwaarden van materiaalstromen: pitchsessies

A nighttime photograph of a canal in Leiden, Netherlands. On the left, a building with a prominent dome is illuminated. On the right, a windmill is visible. A boat is docked in the canal. The scene is reflected in the water. A large, semi-transparent pink and purple graphic element is overlaid on the right side of the image.

AWESOME LEIDEN VOOR JOUW INNOVATIEVE IDEEËN

Samen maken we Leiden meer Awesome!

IK HEB EEN AWESOME IDEE!

DIN MVI

Een ingeregeld, geborgd en gedragen proces om intern vorm en sturing te geven aan MVI in 2023.

Ambitie:

ER-doelen:

SMART-doelen:

Inspanningen:

MVI-doelen zijn beter in werkprocessen geïntegreerd.

Meer kennisuitwisseling binnen en buiten de gemeente.

1. Inzicht in MVI-doelen, mogelijkheden en stand van zaken.

2. Duidelijkheid over processen, verantwoordelijkheden en governance.

3. Twee leerervaringen per jaar opdoen.

4. Weten wat de markt kan bieden.

5. Weten waar andere gemeenten en organisaties kansen en (onmogelijkheden zien).

Halfjaarlijkse rapportage zelfevaluatietool.

Verspreiden belang zelfevaluatietool.

Beleid verfijnen o.b.v. resultaten zelfevaluatietool.

Aanstellen procesregisseur.

Betrekken interne organisatie.

Financiële processen in kaart brengen (procesregisseur).

Juridische processen in kaart brengen (procesregisseur).

Besluitvormingsprocessen in kaart brengen (procesregisseur).

Herijken van processen (procesregisseur).

Selectie twee inkoop-pilots per jaar.

Ervaringen intern en extern verspreiden.

Uitvoeren borgingsmaatregelen.

Beschrijven hoe marktconsultaties nu verlopen.

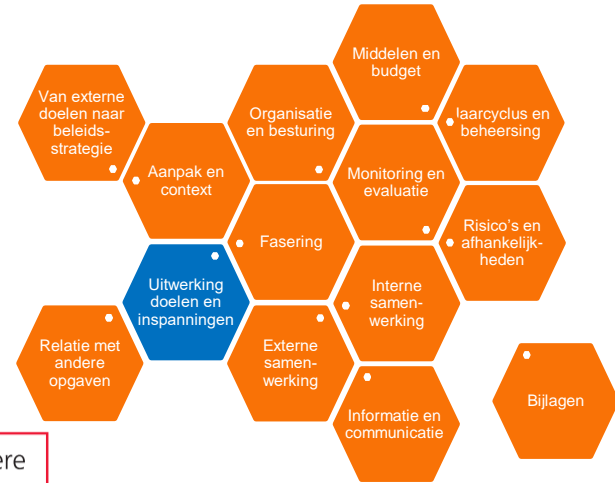
Uitvoeren marktconsultaties.

Gesprekken met andere gemeenten en organisaties om interesse te peilen.

Opzetten leernetwerk.

Gefocuste bijeenkomsten leernetwerk organiseren.

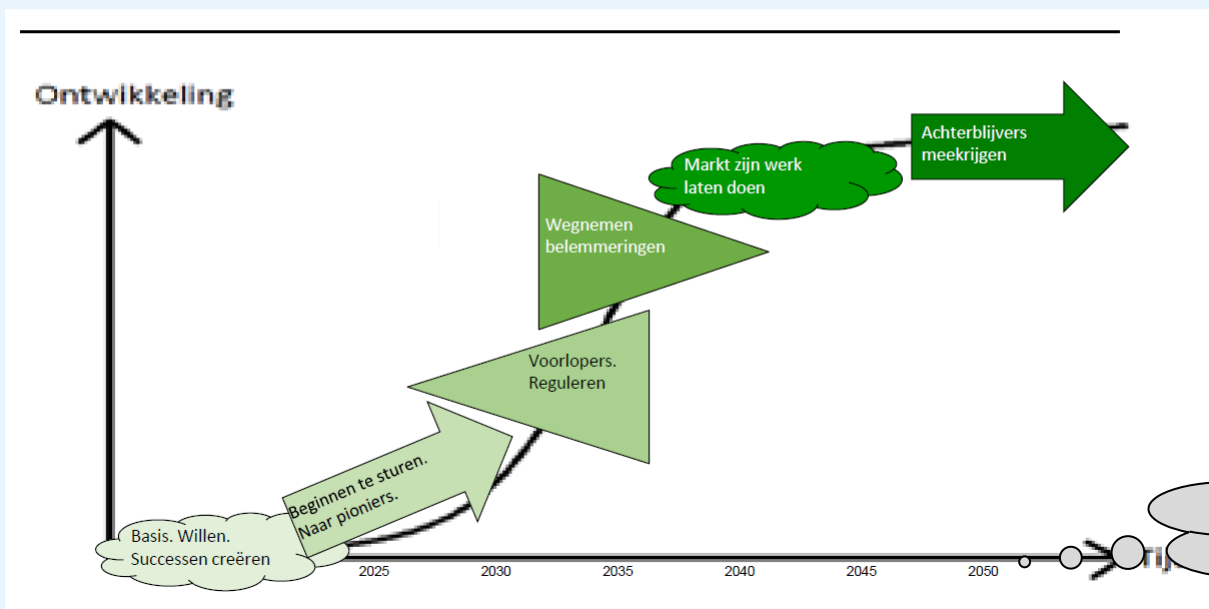
Plan van aanpak (pva) opstellen.

Leren is noodzakelijk. We staan aan het begin.

Richting 2050: steeds vanzelfsprekender

Hoe de inzet van de gemeente zal verschuiven als de transitie vordert, is in beeld gebracht in onderstaande figuur:

Monitoring?

Effect-indicatoren?

Welke invloed heb je?
Wat werkt?

Wat doen anderen?

Samen prutsenderwijs bouwen aan een circulaire economie

“Veel is nog onbekend, veel zal nog geleerd moeten worden en de uitkomsten zullen volstrekt anders zijn dan wij nu denken. Dat is niet erg, als de gemeente voor zichzelf ook de ruimte creëert om dat andere te accepteren, wat het ook moge zijn.

Maar niet vrijblijvend. Het is vallen en opstaan, **‘prutsenderwijs’** [],

maar wel met de focus op 2050, een volledig circulaire economie in Leiden”

Advies Leidse Milieuraad

Q&A

Een initiatief van:

Het beleidskader voor een circulaire economie

Elke De Taeye & Elmar Willems

Een initiatief van:

Lokaal en circulair.

Beleidskaders.

8 juni 2020

Ronde Tafel “Naar een circulaire stad:
hoe maak je er een succes van?”

Elmar Willems / Elke de Taeye

Facilitator CE Vlaanderen Circulair /
Stafmedewerker CE VVSG

Powered by:

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

2015 : Agenda 2030 – de SDG's Wat & waarom?

Nood aan wereldwijde aanpak
van globale uitdagingen

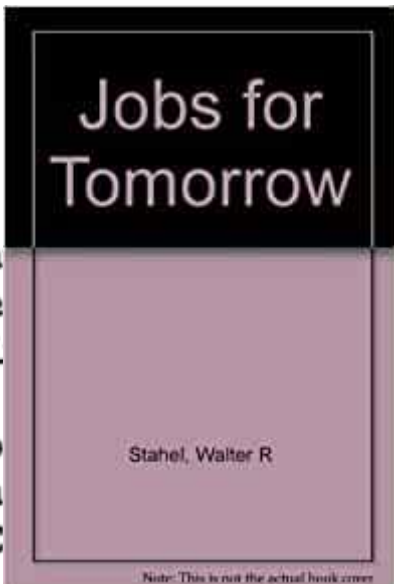
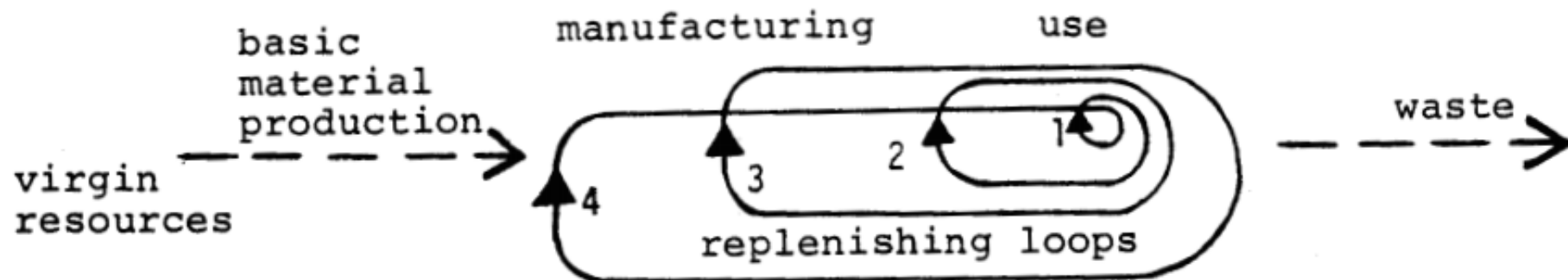
Agenda 2030 voor Duurzame
Ontwikkeling is een uitnodiging van en
naar de wereld om het anders te doen

5 pijlers en de 17 SDG's

FIGURE C: THE SELF-REPLENISHING SYSTEM (PRODUCT-LIFE EXTENSION)

independence of the life-times of inter-compatible systems, products and components

Creates a matter, e restricti

on a spiral-l environmental c ch or social a

REUSE (lo utilize u and RECYC material.

oop 2) and RECONDITIONING (loop 3) components as a source for new ones, es scrap as locally-available raw

A society relying on this self-replenishing economy is building on existing wealth and applying economics to optimize the total life-span of goods and products. Financial and resource management is now aimed at reducing total long-term utilization costs.^{1,2} The effectiveness of this spiral-loop system is greatly enhanced by a built-in inertia which keeps the loops as small as possible: do not recondition something that can be repaired, do not recycle a product that can be reconditioned economically.

EU-CE Actieplan - maart 2020

*Mobiliseer industrie, empower consumenten
Less waste, more value*

Waardeketens en sectoren:

1. Consumentengoederen elektronica
2. Mobiliteit (voertuigen, batterijen...)
3. Verpakkingen
4. Kunststoffen
5. Textiel
6. Bouw en infrastructuur
7. Biomassa, voeding, water en bodem

Biodiversity Strategy for 2030

Preserving Europe's natural capital

- TBD with the commissioner-designate

Sustainable Transport

Achieving Climate Neutrality

- Revising 2030 Climate targets
- Extending ETS
- Climate Pact
- Climate Law
- Carbon Border Tax

Clean, Reliable and Affordable energy

- Review Energy Legislation
- European Framework for gas
- Review Energy Taxation directive

Financing the transition

- European Investment Bank as European Climate Bank
- Sustainable Europe Investment Plan
- Green Financing Strategy
- Mainstreaming climate transition and sustainability in the MFF

A new Circular Economy Action Plan

Transition to a Circular Economy

A zero pollution Europe

- Strategy on the sustainable use of chemicals
- Clean Air and Water Action Plans

Farm to Fork

Farm to Fork Strategy

The transformation of agriculture and rural areas

- Vision for Inclusive Rural Areas
- Africa Europe agenda

Towards a modernised and simplified CAP

CAP reform proposal

Leave no one behind (Just Transition)

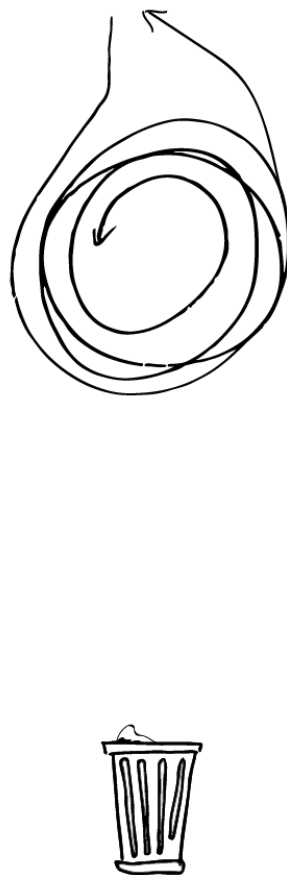
- Just Transition Instrument, including the Just Transition Fund
- Mainstreaming the Just Transition in the MFF

LINEAR ECONOMY

RECYCLING
ECONOMY

CIRCULAR
ECONOMY

VLAANDEREN
CIRCULAIR

Ophaalkalender

2018 Eeklo

ivmmagazine

INTEGRAAL VERANTWOORD MIJN
DRIEMAANDELIJKE UITGAVE
NR. 4/2017
DECEMBER 2017

EEN UITGAVE VAN DE INTERGEMEENTELIJKE
VERSCHIJNT IN AALTER, ASSENEDE, D
LOVENDEGEM, MALDEGEM, MERELE

Dit

Vlaanderen is materiaalbewust

Uitvoeringsplan huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

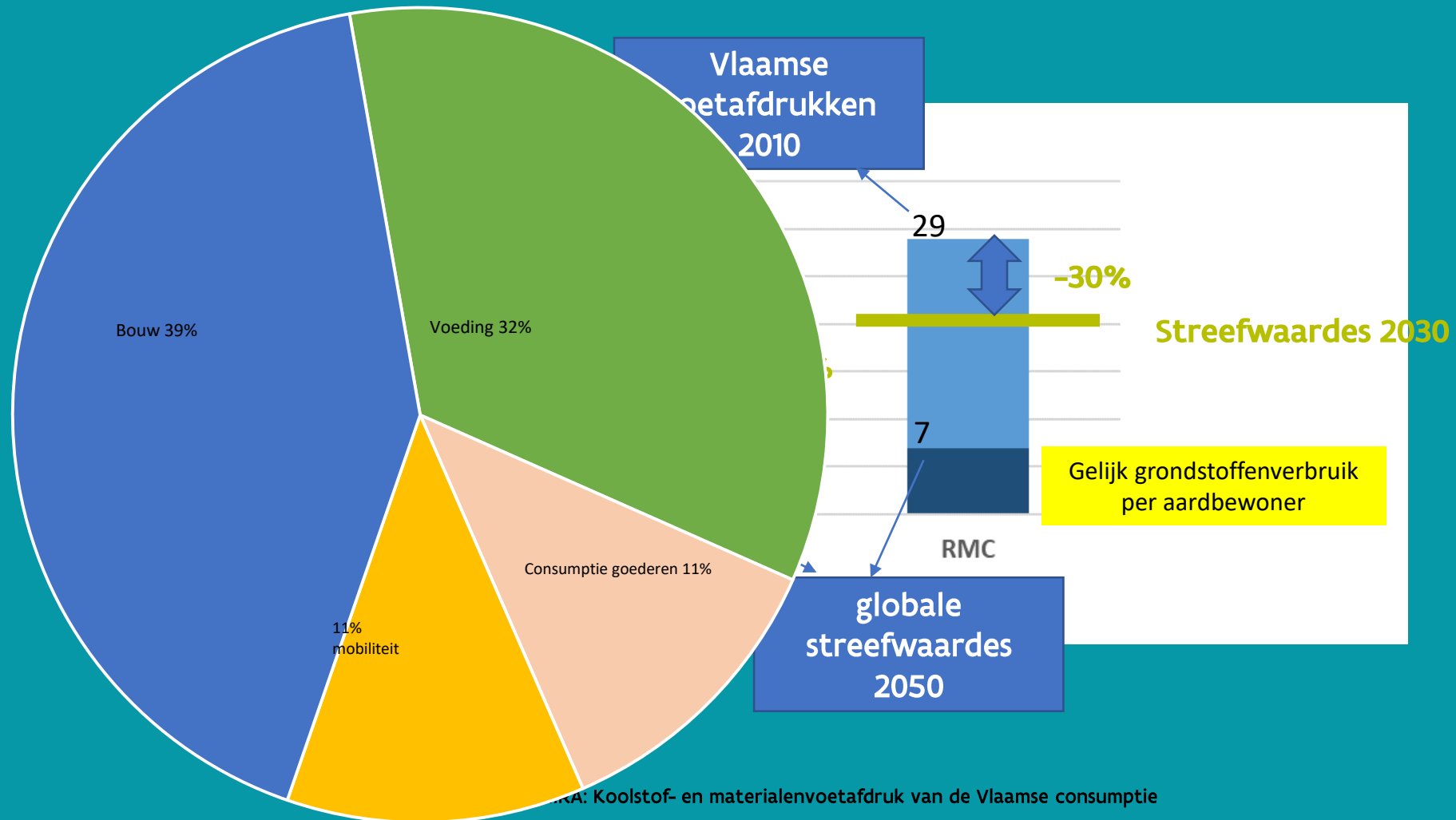
OVAM

WWW.OVAM.BE

Tendensen

- Per inwoner wordt jaarlijks zo'n 470 kg huishoudelijk afval geproduceerd
- Vertoont sinds 2008 een dalende trend door evolutie van de samenleving
- Twee derde van huishoudelijk afval gaat naar **materiaal** gerecycleerd en 21% werd gecomposteerd of vergist
- 30% wordt verbrand voor **energierecuperatie**
- 2,5% gaat naar een **mechanisch-biologische scheiding** verbrand kan worden

Koolstof- en materialenvoetafdruk veel hoger dan streefwaarde

Materialenvoetafdruk Vlaamse consumptie

BRUA: Koolstof- en materialenvoetafdruk van de Vlaamse consumptie

Vlaams Klimaatplan en –strategie

Klimaatplan 2030

- Bijdrage vanuit sector Afval
 - LT-visie afvalverwerking
 - Voorvergisting GFT-afval
 - Kunststoffen: selectieve inzameling en verwerking
- CE als transversale maatregel
 - Verderzetten van transitieprogramma
 - Roadmap CE
 - Green Deals transformatie CE
 - Aangepast wettelijk kader
 - Nieuwe business modellen
 - ...
- Milieuverantwoorde consumptie als transversale maatregel
 - Voedingsbeleid

Klimaatstrategie 2050

- Toekomstbeeld voor ≠ sectoren
 - Elektriciteit, brandstoffen en warmte
 - Industrie:
 - Circulaire economie als basiskader
 - Industriële symbiose in clusters
 - Transport
 - Gebouwen
 - Landbouw en voedselsysteem
 - Bodems, bossen en biomassa
- Randvoorwaarde voor geslaagde transitie
 - De centrale rol van circulaire economie: “Zonder de verwezenlijking van een CE wordt het behalen van de vooropgestelde reducties in deze sectoren zeer moeilijk tot onmogelijk”

CE in de Beleidsnota's VR

Circulaire economie staat in diverse beleidsnota's:

- Omgeving (water, afval, bodem, ruimte, ...)
- Werk, sociale economie, opleidingen
- Voorbeeldrol overheid in aankoopbeleid
- Economie en Innovatie
- Stedenbeleid
- Landbouw

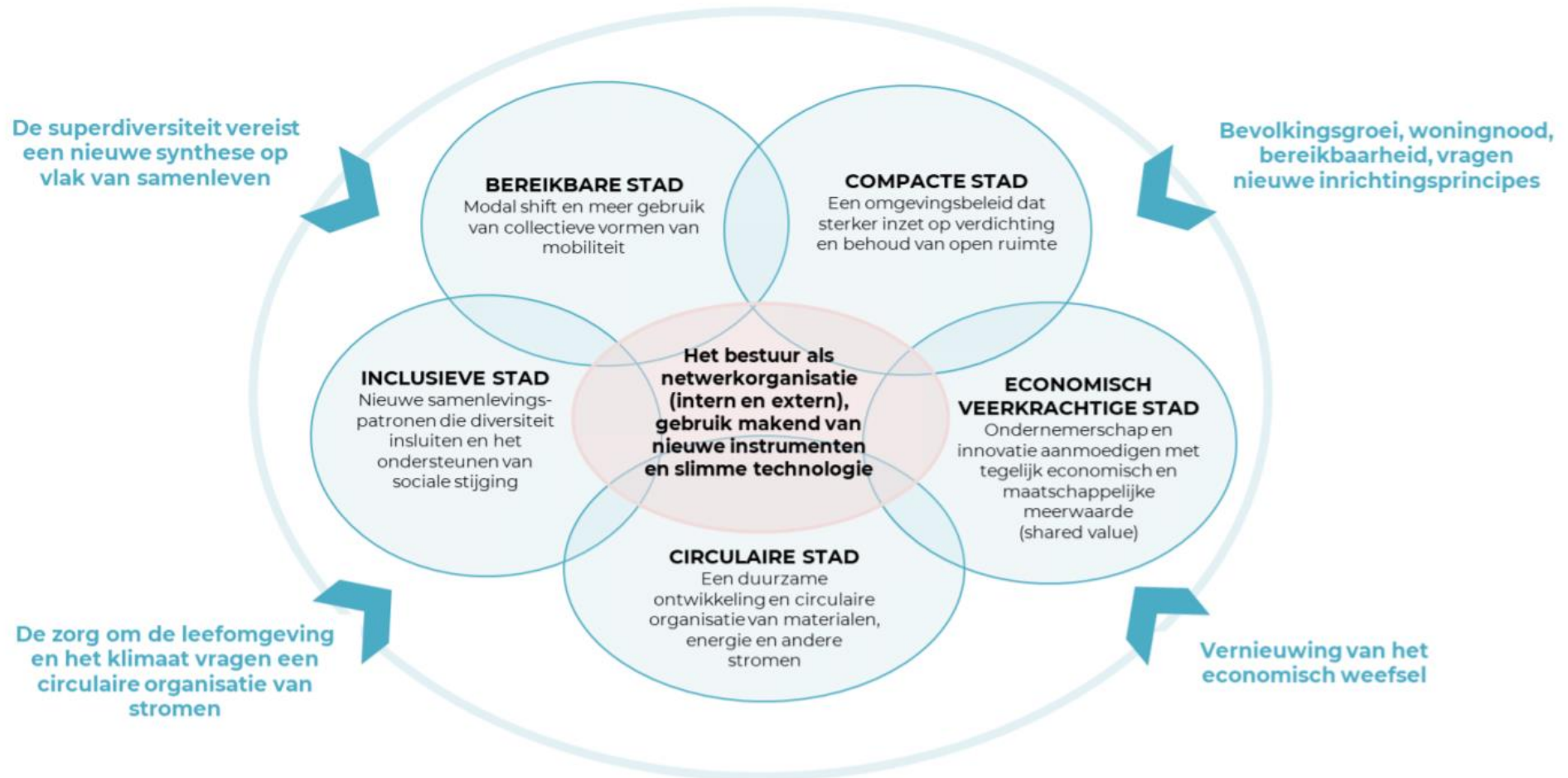
*Een geïntegreerde aanpak → Vlaanderen Circulair als publiek-
privaat partnerschap trekt de transitie*

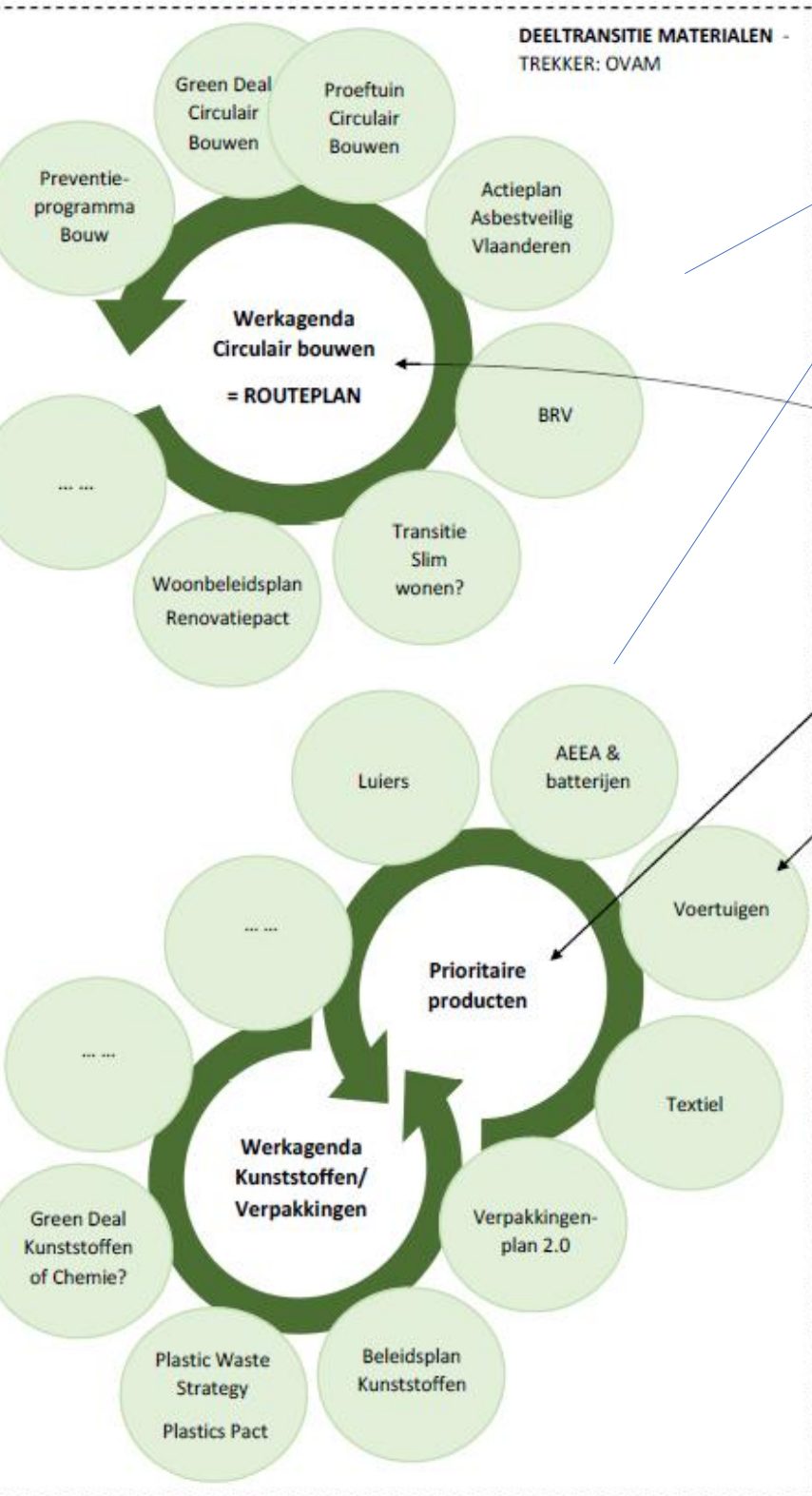
Een vernieuwd stedenbeleid

5 transitities

Figuur 9: De transitities staan niet los van elkaar. Er bestaan noodzakelijke synergiën tussen de transitities.

EU Green Deal en EU Actieplan CE

VL Beleidsnota's CE

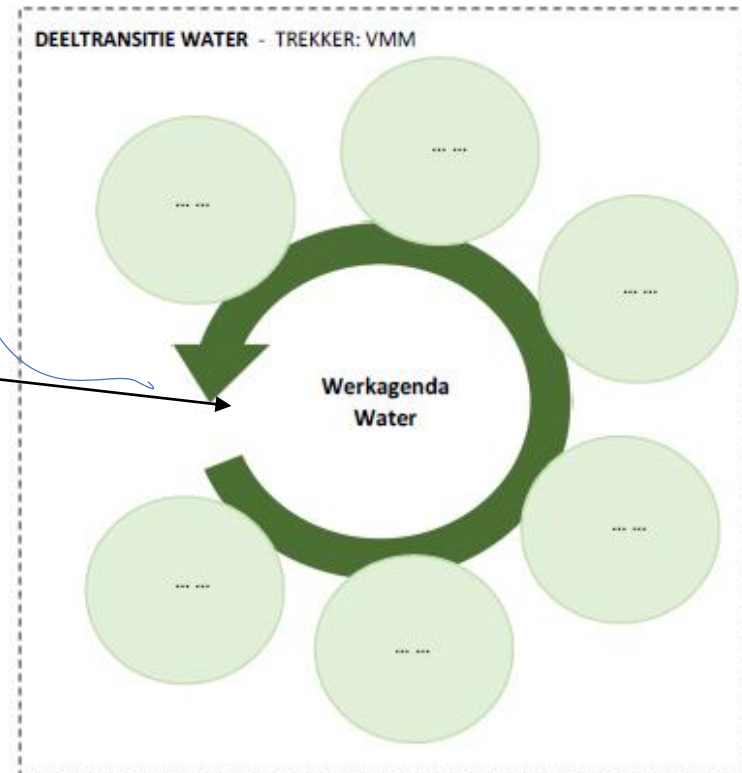
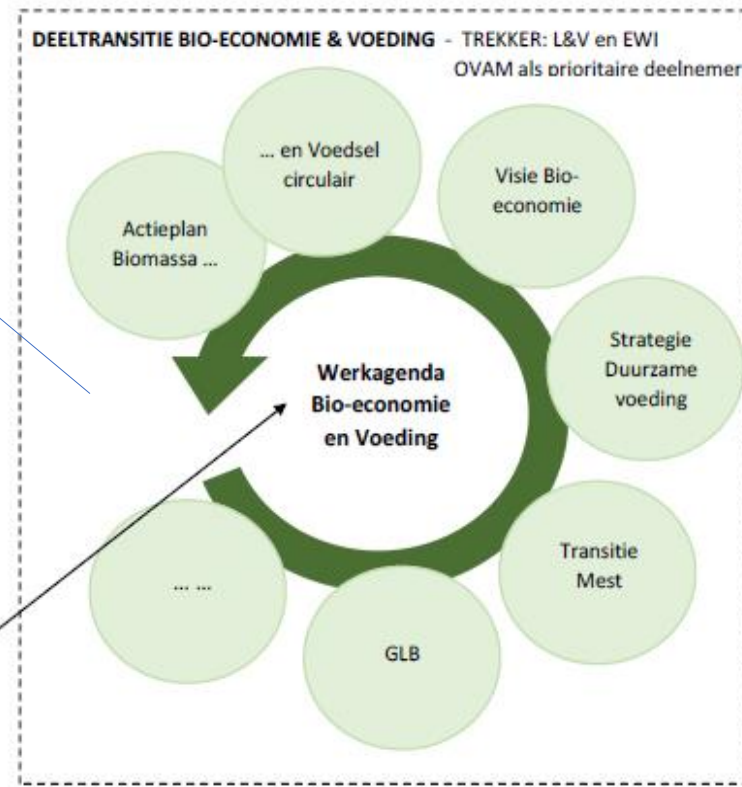
Roadmap Circulaire economie = opdracht inkv Klimaatplan

1) in kaart hoe we productie- en consumptiesystemen voor voeding, huisvesting, mobiliteit en comfort meer circulair kunnen organiseren

Consumptie-goederen	Mobiliteit	Bouw	Voeding
CO ₂ = 14%	CO ₂ = 20%	CO ₂ = 33%	CO ₂ = 21%
Mat. = 11%	Mat. = 11%	Mat. = 39%	Mat. = 32%

2) concrete doelstellingen voor grondstoffengebruik
 3) duidelijk gericht op preventie, door maatregelen hoger in de keten prioriteit te geven
 4) rekening houden met beperkte ruimte, symbiose tussen industriële actoren en partners in productie- en consumptieketens, werkgelegenheid en het investeringsbeleid ⇌ horizontale hefboomen CE.

Klimaatadaptatieplan

LOKAAL EN CIRCULAIR

WERKEN AAN DE
TOEKOMST

politeia

Uitdagingen van lokale besturen

- Lokale tewerkstelling, beperkte ruimte, armoede, files, zwerfvuil, klimaatontregeling, sociale cohesie, etc.
- De circulaire economie als **katalysator** voor de leefbaarheid van een stad of gemeente.
 - de **lokale economie** behouden en versterken
 - een bijdrage leveren aan de **klimaatdoelstellingen** en;
 - de **sociale samenhang** bevorderen

Welke circulaire ambities hebben de steden in hun Bestuursakkoorden 2019-2024 ingeschreven?

Genk = maximaal circulair

Genk is maximaal circulair

- Om tot meer en betere circulaire stromen te komen worden materiaalstromen in kaart gebracht.
- Via openbare aanbestedingen wordt de lokale circulaire economie gesteund.
- Genkenaren worden aangezet tot het produceren van minder afval en tot nog beter sorteren.
- De containerparken worden overgedragen aan Limburg.Net. Stad Genk zoekt een evenwicht tussen 'de vervuiler betaalt' en het maatschappelijk haalbare.
- Tegen sluikstorten wordt streng opgetreden.
- We besteden bijzondere aandacht aan slingeruul in en rond de schoolomgeving.
- Handel, horeca, bedrijven, evenementen, ... worden gestimuleerd om hun afval te doen dalen.
- Het gebruik van plastic wordt afgebouwd. We stimuleren dit ook op markten, evenementen en wijkfeesten.
- De selectieve inzameling van plastics wordt verbeterd.
- De huis-aan-huis-ophaling wordt vanuit een ecologisch winstprincipe en kostenreductie herdacht.
- Hergebruik neemt toe, en wordt ondersteund door digitale platformen.

Sint-Niklaas

VI. De weg naar een klimaatneutrale stad verderzetten

Sint-Niklaasnaars hebben baat bij een ambitieus klimaatbeleid. De klimaatverandering plaatst ons voor heel wat uitdagingen, maar biedt ook grote opportuniteiten. Sint-Niklaas was reeds een voortrekker om een klimaatneutrale stad te worden en wil die ambitie verder versterken. Samen met de groeiende groep burgers, bedrijven, verenigingen en instellingen gaan we de uitdaging aan om de uitstoot van de broeikasgassen tegen 2030 te verminderen met 40% en onze stad voor te bereiden op de eerste gevolgen van de klimaatverandering.

24. Duurzaam en energiebewust gedrag stimuleren bij bevolking

- We ondertekenen de verlenging van het **burgemeesterconvenant** en verhogen de ambitie, door de uitstoot van broeikasgassen tegen 2030 te verminderen met 40% ten opzichte van 2011.
- We actualiseren het **klimaatplan** via een breed participatietraject, waarbij ook het engagement gevraagd wordt van verschillende actoren om via projecten en partnerschappen toe te werken naar een klimaatneutrale stad. Een **klimaatadaptatieplan** bereidt ons voor op de onvermijdelijke eerste gevolgen van de klimaatverandering.
- In het **energietransitieplan** nemen we een actieve rol op in het uitbouwen van warmtenetten en het opzetten en ondersteunen van participatieve en coöperatieve energieopwekking.
- De stad geeft het **goede voorbeeld** met een duurzaam aankoopbeleid, sociale clausules in lastenboeken, inzet op circulaire en lokale economie, gebouwenbeheer (zie hierna) en het verduurzamen van eigen verplaatsingsgedrag en wagenparkbeheer. Dit beleid wordt verankerd in de werking.

25. Minder afval produceren

VIII. Innovatief en duurzaam ondernemen stimuleren

We willen inzetten op een ondernemersvriendelijk klimaat waarbij we letterlijk en figuurlijk ruimte zoeken om te ondernemen.

Daarnaast willen we meer werkgelegenheid creëren en innovatieve, circulaire en duurzame bedrijfsvoering stimuleren. Deze keuze moet onze stad toekomstgericht op de kaart zetten. Belangrijk hierbij is dat deze economie een goede voorzieningenstructuur vergt met volop werk voor lager-, midden- en hogeropgeleiden. Op deze manier komt het positieve effect van de economische ontwikkeling ten goede aan de hele stad.

34. Economische en tewerkstellingsinitiatieven verder uitbouwen

- De ruimtelijke economische studie zal aangewend worden voor de verdere uitbouw van ons **economisch profiel**. Sint-Niklaas zal zich profileren binnen een aantal clusters, rekening houdend met innovatieve, duurzame en circulaire economie enerzijds, en met bestaande bedrijvigheid anderzijds. Stads promotie moet deze branding mee ondersteunen.
- De hoofddoelstelling is het verschaffen van werkgelegenheid. Een duidelijk economisch aantrekkelijk imago van de stad, samen met voldoende bedrijfsruimte, zijn belangrijke **randvoorwaarden**. We geven de voorkeur aan bedrijven die werkgelegenheid verschaffen.
- Het stadsbestuur neemt zijn **regierol inzake tewerkstelling** verder op en organiseert hiervoor structureel overleg met de lokale werkgelegenheidsactoren (VDAB, Voka...), een jaarlijkse jobbeurs en/of talentenmarkt. In samenwerking met sectorfondsen, lokale bedrijven en het Wijk-Werken (vroegere PWA-stelsel) ondersteunt het stadsbestuur werkgelegenheidsprojecten.
- Op verschillende niveaus willen we **samenwerken**: met bedrijven, het onderwijs, de VDAB... Co-creatie is hierbij het motto. De doelstelling is antwoorden vinden voor de noden van onze bedrijven. Deze samenwerking moet ook bijzondere aandacht geven aan de activering van de meest kwetsbare groepen.
- We blijven **competentieversterkende** voortrajecten, arbeidszorg en vrijwilligerswerk organiseren, voor wie (nog) niet in aanmerking komt voor tijdelijke werkervaring (TWE) of voor reguliere tewerkstelling.

Leuven

Actieprogramma 6.4 We stimuleren duurzame consumptie en ontwikkelen een strategie voor een circulaire economie.

Duurzame voeding neemt een aparte plaats in in het thema consumptie, omdat er zowel productie als consumptie in vervat zit. Landbouw is een belangrijke economische actor. We maken geen onderscheid tussen de diverse bedrijfstypen van de Leuvense land- en tuinbouw. Van landschapsonderhoud, Groene Zorg (alle mogelijke activiteiten voor kwetsbare groepen in een groene werkomgeving), CSA (Community Supported Agriculture, landbouw gedragen door de gemeenschap) of korte keten tot de gangbare landbouwbedrijven: allen hebben hun belang voor de maatschappij.

BAANBREKEND LEUVEN

Tien ambities voor een zorgzame, groene en welvarende stad

Stad Leuven – Bestuursnota 2019-2025

Concrete acties

Er zijn vijf prioritaire strategische doelstellingen. Voor elke doelstelling zijn er telkens specifieke acties afgesproken.

Doelstelling 1 Circulair ondernemen in Leuven

Actie 01 Kennis en netwerkvorming rond circulaire economie versterken bij de Leuvense bedrijven en integreren in de werking

Actie 02 Op basis van inzicht in de materiaalstromen en consumptiepatronen in de stad economische kansen voor circulaire werkgelegenheid in beeld brengen en benutten

Actie 03 Aanwezige expertise bij de universiteit en bovenlokale netwerken inzetten voor nieuwe economische initiatieven (bv. start-ups, high-tech maakindustrie)

Actie 04 Kansen benutten om voor precare werkgelegenheid nieuwe circulaire perspectieven te bieden (rol van de sociale economie, kansen voor kortgeschoolden,...)

Actie 05 Circulaire principes integreren in de keuzes voor en organisatie van bedrijfsterreinen en -ruimte

Doelstelling 2 Circulair bouwen

Actie 06 De actoren die in Leuven bezig zijn met bouwen verzamelen en ondersteunen rond de principes van circulair bouwen

Actie 07 Circuits opbouwen of ondersteunen die binnen de Leuvense regio bouwmaterialen opnieuw verzamelen en hergebruiken (voorwaarden creëren voor betere 'urban mining' door het uitwerken van een 'oogstkaart' en het aanpassen van geldende procedures en instrumenten)

Actie 08 Pilotprojecten van circulair bouwen opstarten of voorbereiden (materiaalpaspoort, aanpasbaar en modulair bouwen, hergebruik van gebouwen, project voor Green Deal,...)

Actie 09 Strategisch project van een stedelijke materialenbank voorbereiden

Doelstelling 3 Herstellen, delen en hergebruiken

Actie 10 Een gunstig klimaat creëren voor burgerinitiatieven rond repair en deeleconomie

Actie 11 Kennisopbouw en netwerkvorming stimuleren om herstellen van producten op te schalen (uitvoeren Sharepair)

Actie 12 Verder structureel inbedden van sociale economie in circulaire strategie

Actie 13 Opstarten vernieuwende projecten gericht op valoriseren van interessante afvalstromen

Doelstelling 4 Duurzaam en circulair consumeren

Actie 14 Naar een duurzame en circulaire omgang met kleding (fair fashion, slow fashion, circulaire mode,...)

Actie 15 Originele campagnes om duurzaam consumptiegedrag aan te moedigen en goede praktijken bij lokale handel te ondersteunen

Actie 16 Uitwerken van een charter en acties

Actie 17 In kaart brengen van drempels die handelaars en burgers ondervinden op weg naar een cultuur van duurzame consumptie

De Ringruimte verbindt, maar momenteel verdeelt ze ook de stad in een “binnen” en een “buiten”. De Ringruimte stelt dan ook plaats ter beschikking voor regionale ankerprogramma's en toont bij uitstek de diversiteit en rijkdom van het grootstedelijk leven. Naast wonen blijft ook werken belangrijk. Kantoren, de creatieve economie en nieuwe vormen van stedelijke industrie verdienen kansen. Maar de Ring heeft nog veel meer potentieel. Onder het motto “Vrij en verbonden” streeft Over de Ring immers naar het doorbreken of verzachten van barrières door multimodale en zachte verbindingen tussen districten onderling en tussen wijken aan weerszijden van de Ringruimte. Een nieuwe openbaar vervoerstangent zoals een Ringspoor, Singeltram en/of Ringbustram die de districten onderling met elkaar verbindt moet dit mee mogelijk maken, samen met het integreren en gevoelig uitbreiden van fietssnelwegen en stadsregionale functionele verbindingen. De overkapping en realisatie van de Derde Scheldekruising zal verschillende decennia duren, maar de geplande leefbaarheidsprojecten zullen reeds op korte termijn effecten hebben voor

Korte afstandsstad

Circulaire stad

Circulaire economie moet een vast element worden bij de ruimtelijke stad, bijvoorbeeld met betrekking tot de bedrijventerreinen. Goede circulaire oplossingen kunnen zinnige antwoorden bieden op het klimaatpreventie en adaptatie en afvalverwerking. In het concept de term “afval” een andere betekenis, wordt het een potentiële grondstof voor een andere activiteit. Zo wordt de kringloop meer gesloten en worden we minder afhankelijk van de fossiele grondstoffen. Circulariteit is een belangrijke schakel voor de realisatie van de korte afstandsstad. Bedrijven gaan lokaal “ketens” met elkaar vormen en beperken zo hun vervoerskilometers. Onderlinge nabijheid van een diversiteit van bedrijven is dan ook essentieel om zo'n ketens te kunnen vormen. De stad kan deze nabijheid stimuleren, zodat het bedrijf van de toekomst nog meer aangetrokken wordt door het stedelijk klimaat en zich er ook gemakkelijker kan nestelen. Dit zal er toe leiden dat sommige bedrijven die momenteel niet verweefbaar zijn in de toekomst wel met andere functies kunnen verweven worden. Daar staat tegenover dat andere activiteiten die cruciaal zijn voor de circulaire keten, zoals hoogwaardige afvalverwerking, nog steeds nood zullen hebben aan monofunctionele bedrijventerreinen. Door rekening te houden met deze verschillende deelfacetten van de circulaire economie kan de omslag naar een circulaire stad bevorderd worden. De stedelijke dichtheid biedt daarenboven een gunstige afzetmarkt voor de afgewerkte producten, wat opnieuw minder transport van goederen met zich meebrengt.

“Circulaire economie moet een vast element worden bij de ruimtelijke planning van de stad, bijvoorbeeld met betrekking tot de bedrijventerreinen. Goede economisch rendabele circulaire oplossingen kunnen zinnige antwoorden bieden op het vlak van mobiliteit, klimaatpreventie en adaptatie en afvalverwerking. In het concept van circulaire stad krijgt de term “afval” een andere betekenis, wordt het een potentiële grondstof voor een andere activiteit. Zo wordt de kringloop meer gesloten en worden we minder afhankelijk van de fossiele grondstoffen. Circulariteit is een belangrijke schakel voor de realisatie van de korte afstandsstad.”

Circulaire economie vervat in verschillende thema's

Expliciete vs impliciete vermelding

Gekoppeld aan:

Duurzaamheid

Energie

Innovatie

Afval

Mobiliteit

Ruimte

...

LOKAAL

EN

CIRCULAIR

X

WERKEN AAN DE
TOEKOMST

10

10

politeia

Thema's

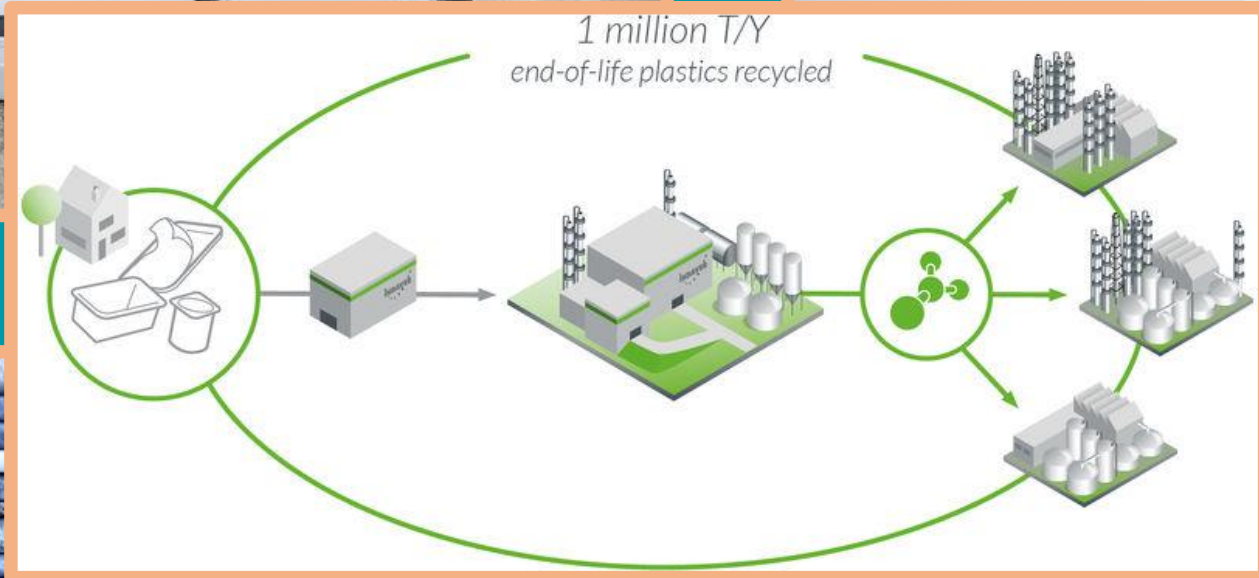
1. Circulair omgaan met **afval, rest- en nevenstromen**
2. Circulair en veranderingsgericht **bouwen** en verbouwen
3. Zorgvuldig omspringen met **energie**
4. Overal **water** en toch is er een tekort
5. Voetafdruk van **voeding** verminderen
6. Lokale schouders onder de **deel- en hersteleconomie**
7. Stimuleren circulair **ondernemerschap**
8. Inzetten op **deelmobiliteit** via fietsdelen, autodelen,...
9. Circulair en **slim ruimtegebruik**
10. Meer duurzame **mobiliteit**

Hefbomen

1. **Spe(e)l zonder grenzen**: overstijg je eigen grenzen en laat je inspireren
2. Werk aan een gedragen **langetermijnvisie**
3. Verwerf inzichten in **kringlopen** in jouw stad
4. Ga op zoek naar **opportunities**
5. **Aankopen** op circulaire wijze
6. Creëer **capaciteiten** in je organisatie
7. Vind de juiste **partners**: burgers, ondernemers & internationaal
8. **Communiceer** over je ambities en acties
9. **Experimenteer** en innoveer met businessmodellen
10. Zet in op **smart & circular cities**

De buurtbewoners van de wijk Arsenaal nemen deze maand deel aan het proefproject Delende buurten.
Foto: Leo De Nijn

Delende buurten laat bewoners proeven van gratis alternatieven voor auto

29/09/2019 om 16:17 door Leo De Nijn

Interessante linken!

1. Bestel de publicatie “[lokaal en circulair werken aan de toekomst](#)”
2. [Doeners website](#) van Vlaanderen Circulair
3. [Praktijkendatabank circulaire economie](#) van VVSG
4. [Circular City Governance](#) van Urban Agenda / Vlaanderen Circulair
5. [Circular City Funding Guide](#) van Urban Agenda / EU Investment Advisory Hub
6. Thematische oproep CE [Innovatieve Overheidsopdrachten](#) (Inspiratiesessie 14 september!)
7. Projectoproep [lokale klimaatactie](#) VVSG
8. Vul je de [veerkracht-survey](#) van Vlaanderen circulair in?

Vlaanderen
is circulair

Dankjewel!

Elmar Willems
elmar@vlaanderen-circulair.be
015 284 296

Elke de Taeye
Elke.detaeye@vvsg.be
02 211 55 00

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

Q&A

Een initiatief van:

Ronde Tafel

“Naar een circulaire stad: hoe maak je er een succes van?”

Poll

In welke mate heeft de COVID-19 crisis een impact op jullie circulaire plannen? (meerdere antwoorden mogelijk)

- Een negatieve impact daar acties niet langer prioriteit krijgen (en afgelast of uitgesteld zijn)
- Een negatieve impact daar er meer wantrouwen is tegenover delen of hergebruik
- Geen impact
- Een positieve impact daar men op lokaal niveau de economische relance wil realiseren met respect voor de draagkracht van onze planeet
- Een positieve impact daar er meer vraag is naar levensduurverlenging en hergebruik

Ronde Tafel

“Naar een circulaire stad: hoe maak je er een succes van?”

MSTEAMS

10U45 Pauze

Circulaire economie als hefboom voor ontwikkelingen op lokaal niveau:
inspirerende getuigenissen vanop het terrein en ervaringsuitwisseling

11U00 Workshop 1

12U00 Workshop 2

13U Einde

Een initiatief van:

Ronde Tafel

“Naar een circulaire stad: hoe maak je er een succes van?”

Workshops

Klik alvast op de MS Teams link naar je workshop.
Deze start om 11u.

In de chat van MS Teams vind je een link naar een **miro bord**,
een combinatie van een presentatie en whiteboard.
Je hoeft hier niet voor in te loggen.

Probeer je hier alvast even **te schrijven op een post-it?**

Dat doe je door :

- te dubbelklikken op een bestaande post-it

Technische problemen?

Contacteer danielle.dewickere@mobius.eu

Een initiatief van:

Ronde Tafel

“Naar een circulaire stad: hoe maak je er een succes van?”

11u00 – 12u00 Workshop 1

Bepaal je **stedelijke strategie** voor circulaire economie

Bepaal je **stedelijke strategie** voor circulaire economie

Bouw de **herstel- en deeleconomie** uit in jouw gemeente of stad

Start je stedelijke circulaire activiteiten doordacht op **via een materiaalstroomanalyse**

12u00 – 13u00 Workshop 2

Bepaal je **stedelijke strategie** voor circulaire economie

Bepaal je **stedelijke strategie** voor circulaire economie

Maak **circulair ondernemerschap** tot een succes in jouw gemeente of stad

Maak **circulair ondernemerschap** tot een succes in jouw gemeente of stad

13u Einde – aan de slag!

Een initiatief van:

Dankjewel!

We sturen jullie een verslag met de belangrijkste bevindingen van de Ronde Tafel

Aarzel niet ons te contacteren bij vragen!
danielle.dewickere@mobius.be
philip.marynissen@vito.be

Een initiatief van:

